

ZAŁĄCZNIK NR 1

Do Strategii Rozwoju
Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice
na lata 2007-2015

ANALIZA STANU OBECNEGO MIASTA I GMINY JELCZ-LASKOWICE

Jelcz-Laskowice – wrzesień 2007r.

Spis treści:

1. Zagospodarowanie Obszaru Gminy	3
1.1. Lasy i użytki rolne	3
1.2. Obszary aktywności gospodarczej, PWSSE	4
1.3. Infrastruktura techniczna	6
1.3.1. Sieć telefoniczna i dostęp do internetu	6
1.3.2. Sieć wodociągowa	7
1.3.3. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków	9
1.3.4. Sieć elektroenergetyczna	10
1.3.5. Sieć gazowa	11
1.4. Drogi	11
2. Stan Czystości Środowiska	14
3. Sytuacja Demograficzna I Społeczna	16
3.1. Struktura ludności, przyrost naturalny	16
3.2. Bezrobocie	19
3.3. Pomoc społeczna	21
3.4. Sytuacja mieszkaniowa	22
3.5. Opieka zdrowotna	24
3.6. Stan bezpieczeństwa publicznego, zagrożenia naturalne i ekologiczne	27
3.6.1. Zagrożenia pożarowe	28
3.6.2. Zagrożenia naturalne (powódzie, susza, wichury)	30
3.6.3. Zagrożenia ekologiczne	31
3.7. Oświata i edukacja	32
3.8. Kultura	36
3.9. Sport	38
3.10. Turystyka i baza noclegowa	40
4. Sytuacja Gospodarcza	43
4.1. Rolnictwo	43
4.2. Gospodarka	44
5. Analiza Finansowa	48
5.1. Dochody gminy	49
5.2. Wydatki gminy	50
6. Wykaz Tabel, Rysunków, Wykresów	52

1. ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU GMINY

Szczegółowa analiza infrastruktury obszarów gminy jest domeną Planu Rozwoju Lokalnego który winien być spójny z Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2007-2015. Informacje dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy zostały ujęte w Załączniku nr 2 do strategii.

1.1. Lasy i użytki rolne

Około 32 % terenów gminy zajmują lasy i grunty leśne. Stanowi to ponad 52 % wszystkich lasów Powiatu Oławskiego. **Użytki rolne stanowią ok. 57 % powierzchni gminy.** Ok. 98 % lasów w gminie Jelcz-Laskowice należy do Skarbu Państwa.

Tabela nr 1 i tabela nr 2 prezentują podział gruntów na obszarze gminy Jelcz-Laskowice oraz udział lasów na obszarze powiatu.

Tabela 1. Powierzchnia gminy – użytki rolne, lasy, grunty zabudowane, grunty pod wodami, nieużytki.

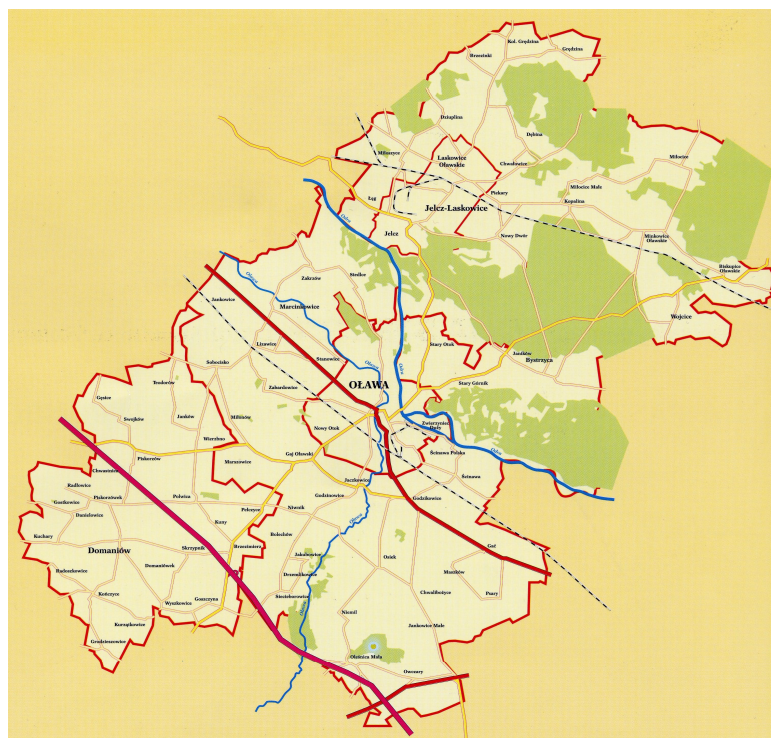
	2001 31.12.		2002 31.12.		2003 31.12.		2004 31.12.		2005 31.12.		2006 31.12.	
	16 810		16 810		16 810		16 810		16 810		16 810	
Powierzchnia gminy (ha)	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto
Użytki rolne	8709	984	8715	973	8684	993	8683	1011	8773	1016	8756	1009
- w tym grunty orne	6285	701	6285	700	6286	708	6286	729	6362	769	6344	767
- sady	24	21	23	20	22	18	22	18	23	17	22	17
- łąki	1760	93	1753	93	1750	94	1749	94	1754	95	1754	94
- pastwiska	269	71	266	70	272	71	274	71	280	72	281	73
- rolne zabudowane	225	72	263	77	264	77	261	74	259	38	260	33
- pozostałe	146	26	125	13	90	25	91	25	95	25	95	25
Lasy i grunty leśne	5369	152	5374	152	5386	158	5387	162	5392	164	5392	163
Grunty zabudowane i zurbanizowane	727	501	693	497	675	486	677	463	592	458	609	466
Grunty pod wodami	153	23	174	36	214	24	213	24	206	22	206	22
Nieużytki	66	40	69	40	65	39	65	40	63	40	64	40

Źródło: UMiG

Tabela 2. Lasy i grunty leśne

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem (ha)	Lasy i grunty leśne – stan na 31 grudnia		
		2005	2004	2003
Powiat Oławski	52 373	10 447	10 442	10 436
	(100%)	(19,9%)	(19,9%)	(19,9%)
Gmina Jelcz-Laskowice	16 810	5 483	5 480	5 475
	(100%)	(32,6%)	(32,6%)	(32,6%)

Źródło: WUS Wrocław

Rys. 1. Powiat Oławski – grunty leśne.

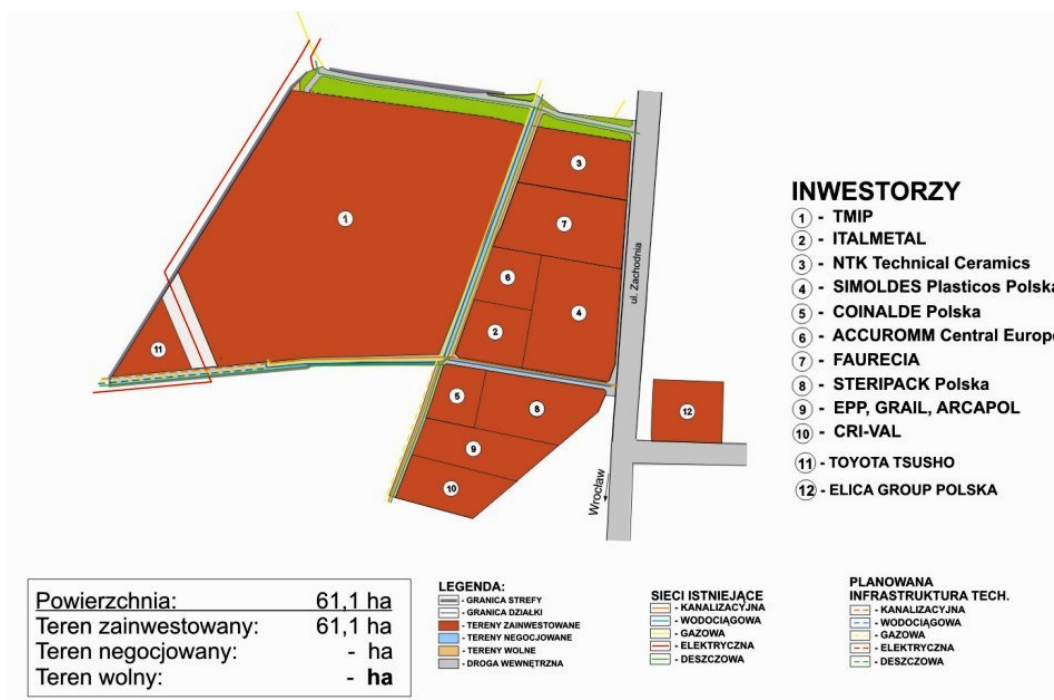
Gmina posiada potencjał by stać się gmina z ciekawą ofertą agroturystyczną i rekreacyjną.

1.2. Obszary aktywności gospodarczej, PWSSE

Na terenie gminy można wyróżnić kilka obszarów aktywności gospodarczej. Skupione są one głównie na terenie miasta Jelcz-Laskowice lub na terenach sąsiadujących.

Jednym z najważniejszych jest utworzona w 2001 roku Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (PWSSE). Przyczyniła się ona do ożywienia gospodarczego Gminy oraz rozwoju nowych branż przemysłowych. W efekcie, zagospodarowanie PWSSE przez inwestorów było jednym z głównych czynników które doprowadziły do zmniejszenia bezrobocia i wzrostu wpływów do budżetu Gminy. Wpływy te będą systematycznie rosły po okresie przyznanych firmom ulg podatkowych, które są jedną z form pomocy publicznej dla potencjalnych przedsiębiorców. Wysokość ulgi jest zależna od wzrostu liczby zatrudnionych, okresu działalności firm oraz wartości inwestycji. Większość firm PWSSE w Jelczu-Laskowicach posiada ulgi z tytułu podatków do końca 2008 roku.

Podstrefa WSSE zajmuje powierzchnię 61,1 ha i jest zlokalizowana na terenie przylegającym do miasta Jelcz-Laskowice w obrębie geodezyjnym Łęg. W strefie znajdują się wszelkie media potrzebne do funkcjonowania i rozwoju ulokowanych w niej firm: energia elektryczna, gaz, woda, kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa. Lokalizację PWSSE przedstawia rys.nr 2 – <http://www.invest-park.com.pl>

Rys. 2. Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INWEST PARK”

Nakłady inwestycyjne firm działających w PWSSE wg stanu na dzień 31.03.2007r. wyniosły 1.145,6 mln PLN, co jest kwotą trzykrotnie wyższą od kwoty deklarowanej wg zezwolenia (kwota deklarowana: 371,4 mln PLN). Podobnie zatrudnienie jest wyższe od deklarowanego. Wg zezwoleń firmy deklarowały zatrudnienie łącznie 1.259 pracowników, wg stanu na 31.03.2007 roku w firmach prowadzących działalność w strefie pracuje 2.035 pracowników.

Należy zaznaczyć, iż działalność Strefy nie wchodzi w kolizję z prawem wspólnotowym Unii Europejskiej

Drugim obszarem aktywności gospodarczej jest teren zakładów samochodowych w Jelczu sąsiadujący z podstrefą ekonomiczną, gdzie również funkcjonuje wiele podmiotów mających wpływ na rozwój gospodarczy gminy. Jednymi z głównych są:

- 1) RONAL POLSKA Sp.z o.o. (<http://www.ronal.pl>)
- 2) Instytut Mechaniki Sp.z o.o. (<http://www.instytutmechaniki.com.pl>)
- 3) STELWELD Sp.z o.o. (<http://www.stelweld.com.pl>)
- 4) JELCZ-KOMPONENTY Sp.z o.o. (<http://www.jelcz-komponenty.xo.pl>)
- 5) Zakłady Samochodowe JELCZ S.A. (<http://www.jelcz.com.pl>)
- 6) BLACK RED WHITE Sp.z o.o. (www.brw.com.pl)

Kolejnym obszarem aktywności gospodarczej jest teren w obrębie ulicy Belgijskiej. Swoje siedziby mają tam firmy:

- 1) DYKA Sp.z o.o. (<http://www.dyka.pl>)
- 2) AUTOLIV Sp.z o.o. (<http://www.autoliv.com>)
- 3) SAKRET Sp.z o.o. (<http://www.sakret.pl>)

Następnym obszarem aktywności gospodarczej jest teren przemysłowy przy Al. Młodych i ul. Chabrowej, gdzie funkcjonują firmy:

- 1) MÜLLER Sp.z o.o. (<http://www.muller.com.pl>)
- 2) PLAYECO (<http://www.playeko.pl>)
- 3) PPHU BiZ - Masarnia

4) B&B – Usługi Budowlane Transport Ciężarowy

Innym obszarem aktywności gospodarczej jest obszar ul. Wrocławskiej. Działają tam firmy:

- 1) POSiCZ POLMOZBYT JELCZ S.A. (<http://www.polmozbyt-jelcz.pl>)
- 2) CHROMAX (<http://www.chromax.pl>)
- 3) AUTO-MATUNIN Sp.z o.o. (<http://www.automatunin.com.pl>)
- 4) CHEMIX Sp.z o.o. (<http://www.chemix.com.pl>)
- 5) KELLYS Sp. z o.o. (<http://www.kellys-bicycles.com>)

Kolejnym obszarem aktywności gospodarczej na którym działają dwie duże firmy jest teren w Miłoszycach:

- 1) Instytut Mechaniki Sp.z o.o. (<http://www.instytutmechaniki.com.pl>)
- 2) STELWELD Sp.z o.o. (<http://www.stelweld.com.pl>)

Zarówno PWSSE oraz pozostałe obszary aktywności gospodarczej są krokiem we właściwym kierunku, czego potwierdzeniem jest rosnące zainteresowanie gminą ze strony zagranicznych inwestorów.

Oprócz firm i zakładów działających w podanych obszarach, wiele przedsiębiorstw prowadzi działalność w różnych miejscach na terenie gminy, zarówno w mieście jak i we wsiach.

Specjalne strefy ekonomiczne, utworzone na 20 lat, zakończą okres funkcjonowania najpóźniej w grudniu 2017 r. Ze względu na to, wskazuje się konieczność współdziałania stref w inicjatywach samorządów lokalnych i wojewódzkich podejmowanych na rzecz rozwoju gospodarczego regionów. Przyniesie to korzyści obu stronom i zapobiegnie ujemnym skutkom nowych uregulowań dotyczących pomocy publicznej w strefach.

1.3. Infrastruktura techniczna

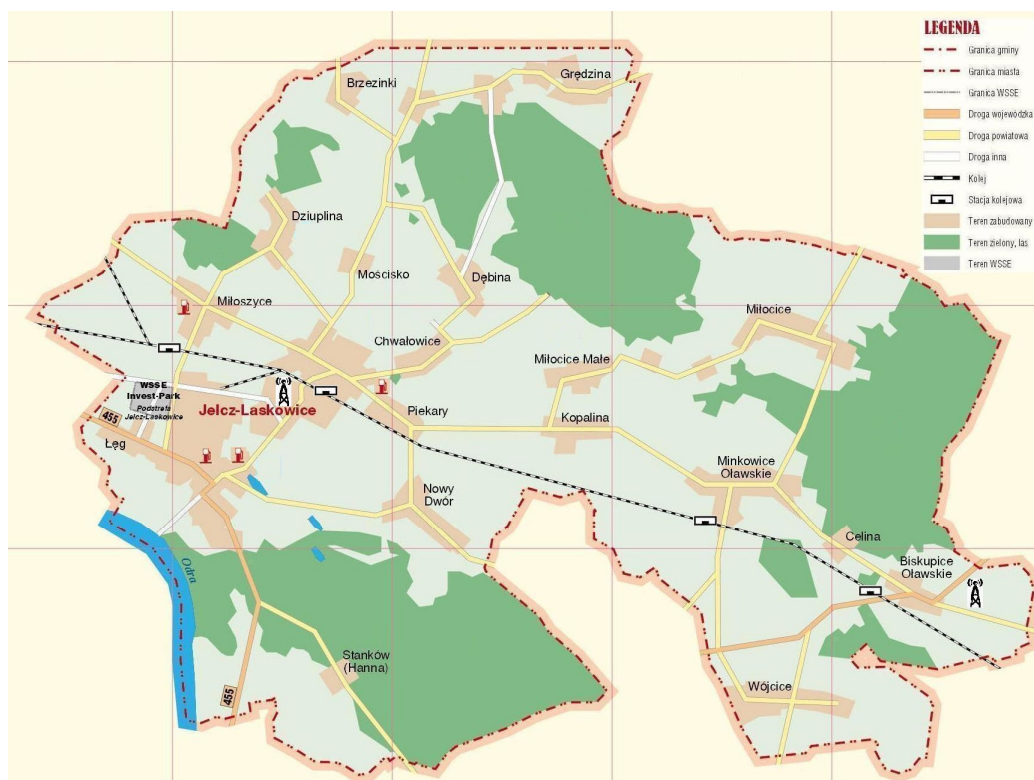
Podstawą rozwoju każdego społeczeństwa jest jego wzrost gospodarczy. Jest on ściśle powiązany z infrastrukturą techniczną, a także z zapotrzebowaniem energetycznym w szerokim tego słowa znaczeniu. Rozwój ten musi uwzględniać również aspekty środowiskowe.

Ustawa o samorządzie określa zadania własne gminy m.innymi w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wodę, energię elektryczną, ciepłą, gaz oraz w zakresie kanalizacji i oczyszczalnia ścieków.

1.3.1. Sieć telefoniczna i dostęp do internetu

W świetle telefonii komórkowej dostęp do usług telefonicznych jest praktycznie nieograniczony. Konkurencja wymusiła zintensyfikowania działań zarówno TP S.A. jak i innych firm telekomunikacyjnych do rozszerzania swoich ofert jak i terenów dostępności sieci. Sukcesywny rozwój sieci telekomunikacji kablowej dotyczy głównie nowych terenów inwestycyjnych zarówno przemysłowych jak i mieszkalnych. W przypadku sieci bezprzewodowej należy uwzględniać konieczność ochrony terenów mieszkalnych przed oddziaływaniem elektromagnetycznym.

Wg stanu z czerwca 2007, na terenie gminy ulokowane są telekomunikacyjne maszty przekaźnikowe we wsi Biskupice Oławski oraz w Jelczu-Laskowicach (rysunek nr 3)

Rys. 3. Maszty telekomunikacyjne na terenie Gminy.

Praktycznie wszędzie gdzie możliwy jest zasięg telefonii komórkowej, nie ma problemów z możliwościami korzystania z Internetu. Jednak koszt dostępu może okazać się w wielu przypadkach zbyt wysoki dla mieszkańców – szczególnie obszarów wiejskich.

1.3.2. Sieć wodociągowa

Gmina Jelcz-Laskowice należy do terenów zasobnych w wody podziemne. Na jej obszarze występują dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy. Główny Zbiornik Wód Podziemnych – GZWP 320 (Pradolina rzeki Odry: S Wrocław) oraz drugim zbiornikiem trzeciorzędowy o średniej głębokości ujęć sięgającej 100m, ze względu na znaczne zasobności w wody dobrej jakości, określone są jako Obszary Wysokiej Ochrony Wód (OWO) i Obszary Najwyższej Ochrony Wód (ONO). Badania wód podziemnych przeprowadzone przez WIOŚ w latach 2001 - 2003 r. wykazały, że wody podziemne tego obszaru odpowiadają klasie czystości Ib tj. wody wysokiej jakości.

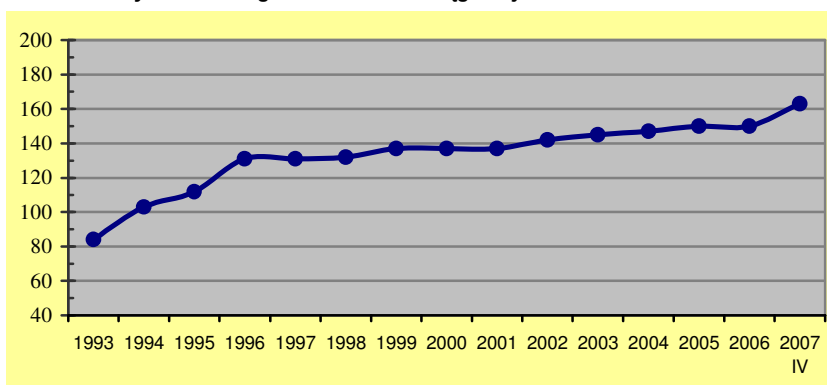
Gmina Jelcz-Laskowice jest zwodociągowania w ok. 100 % i w pełni korzysta z ujęć wód podziemnych. Długość sieci wodociągowej podano w tabeli nr 3 i wykres nr 1.

Tabela 3. Długość sieci wodociągowej oraz liczba podłączeń w 2002 – 2007.

Sieć wodociągowa	2002	2003	2004	2005	2006	IV-2007
Długość sieci	142 km	145 km	147 km	150 km	153 km	163 km
Liczba podłączeń	Bd.	2423	2498	2590	2702	2710

Źródło: ZGK i WUS

Wykres 1. Długość sieci wodociągowej w latach 1993 -2007.

W tabeli nr 4 przedstawiono charakterystykę ujęć gminnych określającą stan wykorzystania wód dla potrzeb zaopatrzenia ludności w wodę.

Tabela 4. Charakterystyka ujęć wód podziemnych na terenie gminnych.

Lokalizacja gminnych ujęć wód podziemnych	Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne (m ³ /h)	Średni dobowy pobór wody (m ³ /d)	Miejscowości zaopatrywane z ujęcia
Biskupice	15	101,5	Biskupice Oławskie, Celina
Grędzina	20	130,6	Grędzina, Brzezinki
Miłocice	60	587,2	Miłocice
Minkowice Oławskie	42	150	Minkowice Oławskie
Piekary	800	9600	Dziuplina, Miłoszyce, Łęg, Jelcz-Laskowice, Piekary, Kopalina, Miłocice Małe, Chwałowice, Dębina, Nowy Dwór
Wójcice	25	206	Wójcice

Źródło: ZGK

Miasto Jelcz-Laskowice oraz wsie: Nowy Dwór, Piekary, Kopalina, Miłocice Małe, Chwałowice, Dębina, Miłoszyce i Dziuplina czerpią wodę z wodociągu miejskiego z ujęcia wody we wsi Piekary. Ujęcie pozwala na pobór wody w ilości ponad 13 tys.m³ na dobę. Obecnie pracuje z wydajnością średnio 3000 m³ na dobę (w sezonie letnim ok. 3500 m³/dobę), dając wodę o wysokich parametrach. Pozostałe miejscowości posiadają sieci wodociągowe i nowoczesne lokalne stacje wydobywania i uzdatniania wody. Ujęcia te pozwalają na pobór wody w ilości ponad 1,5 tys.m³ na dobę.

W tabeli nr 5 przedstawiono pobór wody z ujęć gminnych w okresie ostatnich trzech lat. Z przedstawionych danych wynika, że całkowity pobór wody utrzymuje się na prawie stałym poziomie.

Tabela 5. Pobór wody z ujęć gminnych.

Lokalizacja ujęcia	Pobór wody z ujęć (tys. m ³)					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Biskupice	12,7	10,6	7,9	9,2	8,2	6,5
Grędzina	10,0	9,4	7,8	9,7	7,5	9,9
Miłocice	20,4	16,6	18,0	18,2	14,3	15,5
Minkowice Oł.	28,7	25,3	32,3	25,8	26,7	26,5
Nowy Dwór	1350,6	1266,4	1255,7	1096,3	907,3	980,9
Wójcice	16,9	16,0	15,0	18,9	16,6	14,2
Razem	1439,3	1344,3	1336,7	1178,1	980,60	1053,50

Źródło: ZGK

Woda z ujęć gminnych wykorzystywana jest głównie na cele bytowe i produkcyjne. Straty wody występujące w sieciach wodociągowych wahają się w granicach 13 - 15% poboru wody.

Na terenie gminy, oprócz ujęć gminnych, zlokalizowane jest ujęcie wód podziemnych w Jelczu-Laskowicach. Ujęcie należy do firmy Dyka Sp. z o.o. Pobór wód odbywa się z utworów czwartorzędowych o zasobach eksploatacyjnych ustalonych na poziomie 20m³/h.

Możliwości zabezpieczenia mieszkańców Gminy Jelcz-Laskowice w wodę są aktualnie wykorzystywane w 30-procentach. Istnieje zatem duży potencjał w zakresie rozwoju gminy i ewentualnego zwiększania liczby mieszkańców.

1.3.3. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków

Sieć kanalizacyjna obszarów gminy już nie wygląda tak dobrze jak sieć wodociągowa. Tereny wiejskie gminy Jelcz-Laskowice są skanalizowane w niewielkim stopniu. Ilość osób korzystających z kanalizacji na terenach wiejskich sięga tylko ok. 11%. Średni procent ludności gminy korzystającej z kanalizacji wynosi ok. 74%, przy czym w samym Jelczu-Laskowicach wynosi on prawie 100%. Niski stopień skanalizowania terenów wiejskich może budzić zaniepokojenie, gdyż powstające na tych obszarach ścieki socjalno-bytowe mogą trafiać do zlewni rzek przepływających przez gminę, negatywnie oddziałując na stan czystości wód tych rzek.

Istniejący stan skanalizowania Gminy przedstawiają tabela nr 6.

Tabela 6. Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba podłączeń.

Sieć kanalizacyjna	2002	2003	2004	2005	2006
Długość sieci	55,6	56,2	57,7	58,7	60,7
Liczba podłączeń	777	816	843	890	930

Źródło: ZGK

Obecnie kanalizacja wykonana jest we wsi Piekary, Nowy Dwór i Łęg oraz na terenie miasta Jelcz-Laskowice. W roku 2007 zakończona została kanalizacja miejscowości Miłoszyce, budowa której dofinansowana jest ze środków Unii Europejskiej.

Tabela 7. Struktura skanalizowania gminy wg danych na 31.05.2007r.

	Ilość w gminie	Miejscowości skanalizowane	W trakcie realizacji	Pozostało do realizacji
Miasto Jelcz-Laskowice	(1)	(1) Jelcz-Laskowice	-	-
Wsie na terenie Gminy	(15)	(3) Piekary, Nowy Dwór, Łęg	(1) Miłoszyce – do końca 2007r.	(11) miejscowości

Źródło: UMiG

Ścieki z sieci kanalizacyjnej trafiają do miejsko-gminnej oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem związków biogenych. Oczyszczalnia znajduje się na terenach należących kiedyś do zakładów samochodowych w Jelczu. Do oczyszczalni kierowane są ścieki miejskie, bytowo-gospodarcze oraz przemysłowe. Charakterystykę oczyszczalni przedstawiono w tabeli nr 8.

Tabela 8. Charakterystyka oczyszczalni ścieków gminy.

Lokalizacja oczyszczalni	Moc przerobowa (m ³ /d)			Szacunkowa liczba ludności korzystającej z oczyszczalni		
	Projekto-wana	Wykorzystanie	Rezerwa	Miasto J-L	Wsie Gminy J-L	Gmina Czernica
Jelcz-Laskowice	4500	3500 ¹⁾	1000	15400	800	1500

¹⁾ średnia z ostatnich 3 lat

Źródło: ZGK

Rys. 4. Oczyszczalnia ścieków (zdjęcie ZGK).

Oprócz ilości ścieków kanalizacyjnych do oczyszczalni dowożone są ścieki wozami asenizacyjnymi. Roczna ich ilość wynosi ok. 6.000 m³.

Na wysypisko odpadów składają się trzy kwatery składowiskowe, zaplecze techniczno socjalne oraz architektura minimalizująca ujemną estetykę, czyli zielen i ogrodzenie. W chwili obecnej wybudowana i eksploatowana jest tylko jedna kwatery.

Wysypisko do eksploatacji zostało oddane w 1994 roku.

Gminna oczyszczalnia ścieków posiada rezerwy przerobowe, umożliwiające przyjęcie nowych ścieków w przypadku rozwoju gminy.

1.3.4. Sieć elektroenergetyczna

W okolicy miasta Jelcz-Laskowice znajduje się rozdzielcza linia wysokiego napięcia (WN) przechodząca przez zachodnią część miasta i zasilająca Główny Punkt Zasilania (GPZ-184) usytuowany w Miłoszycach. Napięcie sieci średniego napięcia (SN) wynosi 20 kV, a napięcie sieci niskiego napięcia (NN) wynosi 380/220. Rozdzielcze sieci SN i NN zrealizowane są jako

kablowe i napowietrzne. Nowo budowane linie są typu kablowego. Remontowane i przebudowywane linie napowietrzne są zastępowane przez linie kablowe. Równoległe ze zmianami kabli modernizowane są stacje transformatorowe. Aktualnie przeważającą ilość linii energetycznych na terenie gminy stanowią linie napowietrzne.

W ostatnich latach nie odnotowano większych awarii systemu na terenie Jelcza-Laskowice. Zdarzają się planowe przerwy w zasilaniu pewnych obszarów miasta, które związane są z prowadzonymi pracami remontowymi.

Do najważniejszych zagadnień w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz uregulowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice należy zaliczyć:

- ochrona zasobów wód podziemnych
- zmniejszenie poboru wody
- zwiększenie skanalizowania terenów gminy
- ograniczenie zanieczyszczeń odprowadzanych śpywami powierzchniowymi
- zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej

1.3.5. Sieć gazowa

Ustawa Prawo Energetyczne z 10.04.1997 roku wraz ze zmianami, określa role samorządu w zakresie planowania zapotrzebowania w energię elektryczną, ciepło i gaz. Gmina winna opracować projekt założeń do planu zaopatrzenia w sieciowe nośniki energii, który podlega opiniowaniu przez wojewodę. Po stwierdzeniu zgodności projektu z założeniami polityki państwa, projekt przyjmuje postać planu zaopatrzenia gminy w energię.

Na terenie miasta znajduje się Rozdzielnia Gazu, która zaopatruje mieszkańców w gaz zaazotowany wysokometanowy GZ50. Źródłem gazu dla miasta jest gazociąg DN200 wysokiego ciśnienia poprowadzony z obwodnicy wrocławskiej, który poprzez istniejące odgałęzienia zasila stacje redukcyjno-pomiarowe I i II stopnia. Planowany jest przebieg nowego gazociągu w/c DN 200 z gminy Czernica i realizacja stacji redukcyjno-pomiarowej I o w Miłoszycach.

W zakresie zaopatrzenia w gaz terenów całej gminy nie ma zagrożeń ze strony braku terenów i sieci przesyłowych. Gazyfikacja całego terenu gminy jest realizowana etapowo, zgodnie z *opracowaną koncepcją programową* której realizację rozpoczęto w 1998 roku.

1.4. Drogi

Infrastruktura komunikacyjna, a w szczególności sieć drogowa, stanowi „krwioobieg” gospodarki każdego regionu. Przez Powiat Oławski przebiega autostrada A-4 (Berlin-Przemysł) w odległości ok. 20 km od miasta Jelcz-Laskowice. Powiat ma dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych krajowych (nr 94), wojewódzkich (nr 346, 396, 455), powiatowych i gminnych.

Przez Gminę Jelcz-Laskowice przebiegają dwie drogi wojewódzkie (nr 455 i 396). Stan nawierzchni dróg powiatowych i gminnych w gminie Jelcz-Laskowice ma wiele do życzenia. W wielu przypadkach nie spełniają wymagań technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne m.innymi w zakresie bezpieczeństwa ich użytkowania oraz nośności. Dużą gęstość

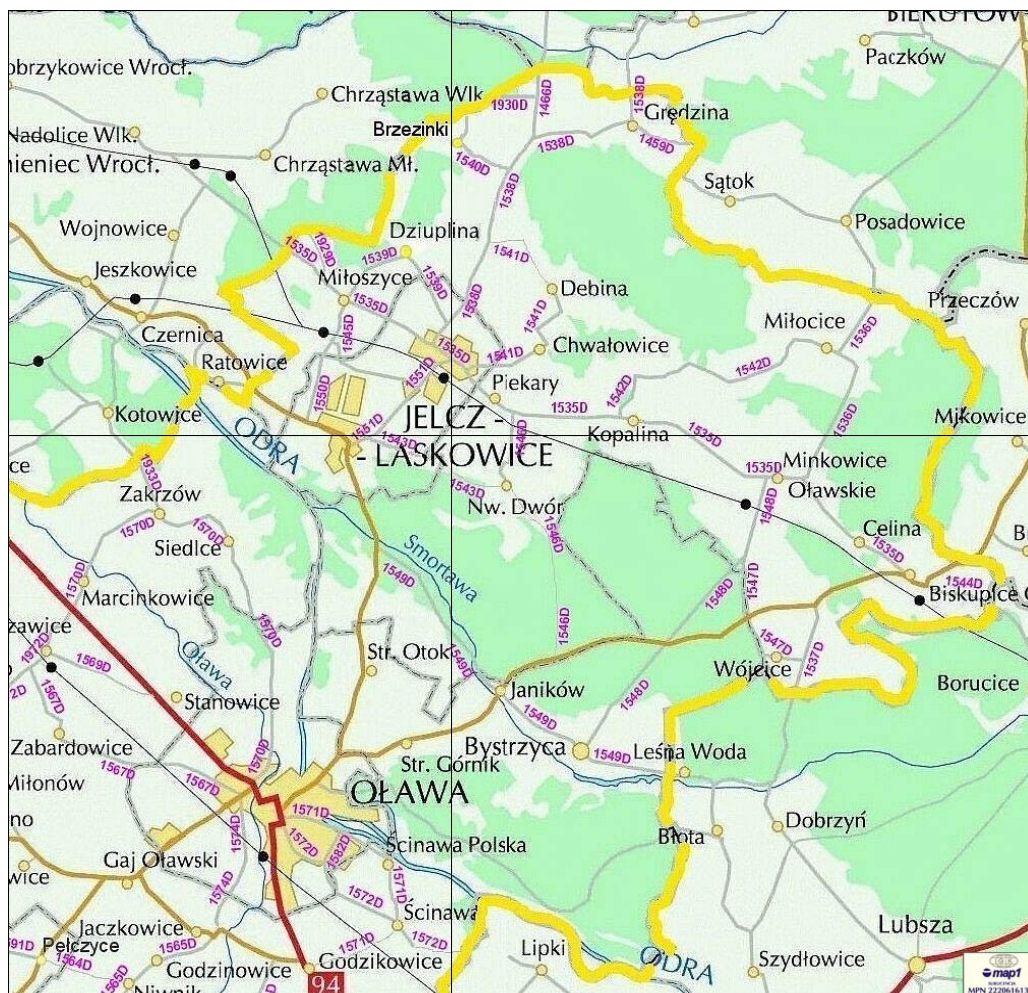
dróg wymaga znacznych nakładów na bieżącą ich konserwację.

Tabela nr 9 pokazuje podstawową informację o długości dróg gminnych „zewidencjonowanych” na obszarze gminy Jelcz-Laskowice, wg rodzajów nawierzchni, natomiast tabela nr 10 prezentuje wykaz dróg powiatowych. Brak jest w gminie szczegółowego raportu o stanie dróg zarówno gminnych jak i powiatowych.

Tabela 9. „Zewidencjonowane” drogi gminne – wg stanu na 31.12.2006r.

Rodzaj nawierzchni	Ogółem Gmina (w km)	W tym	
		Miasto	Wieś
Twarda ulepszona (bitumiczna, betonowa, kostka)	21,910	13,910	8,000
Twarda nieulepszona (bruk, tłuczeń)	1,890	0,290	1,600
Gruntowa	8,800	2,300	6,500
Razem	32,600	16,500	16,100

Źródło: UMiG

Rys. 5. Numeracja dróg powiatowych i wojewódzkich (źródło: Internet – ZDP Oława).

Tabela 10. Drogi na terenie gminy – wg stanu na 2007 r.

Lp.	Numer drogi	Rodzaj nawierzchni	Rodzaj drogi	Szer. nawierz. (metry)	Relacja i przebieg drogi
1.	1535D	bitumiczna	G	5,5÷ 8,0	od gr. powiatu - Miłoszyce - Jelcz-Laskowice (ul. Witosy) - Biskupice Oł. - dr. nr 396
2.	1536D	bitumiczna	Z	5,5÷ 7,0	od gr. powiatu - Miłocice - Minkowice Oł. - dr. nr 1535D
3.	1537D	bitumiczna	Z	5,0÷ 5,5	od gr. powiatu - Wójcice - dr. nr 396
4.	1466D	bitumiczna	Z	6,0	od gr. powiatu - Grędzina - dr. nr 1538D
5.	1459D	bitumiczna	Z	4,0÷ 5,5	od gr. powiatu - Grędzina - dr. nr 1538D
6.	1538D	bitumiczna	G, Z	5,0÷ 6,0	Jelcz-Laskowice (ul. Oleśnicka) - skrzyż. z dr. nr 1466D - klasa G , od skrzyżowania z dr. nr 1466D - Grędzina - gr. Powiatu - klasa Z
7.	1539D	bitumiczna	Z	5,0÷ 5,5	Miłoszyce - Dziuplina - Jelcz-Laskowice (ul. Dziuplińska)
8.	1540D	bitumiczna	L	4,0	dr. nr 1538D - Brzezinki
9.	1541D	bitumiczna do Dębiny, dalej gruntowa	Z	4,0÷ 7,0	Jelcz-Laskowice (ul. Chwałowicka) - Chwałowice - Dębina - dr. nr 1538 D
10.	1542D	bitumiczna	Z	4,0÷ 7,0	Kopalina - Miłocice Małe - Miłocice
11.	1543D	bitumiczna ul. Stawowa, dalej gruntowa	L	4,5÷ 6,0	Jelcz-Laskowice (ul. Stawowa) - Nowy Dwór
12.	1544D	bitumiczna	Z	5,0÷ 5,5	dr. nr 396 Biskupice Oł. - do gr. powiatu
13.	1545D	bitumiczna	Z	6,0	Miłoszyce - Jelcz-Laskowice
14.	1546D	bitumiczna do Nowego Dw. dalej gruntowa	Z	4,5÷ 6,0	Piekary - Nowy Dwór - dr. nr 396
15.	1547D	bitumiczna	Z	5,0÷ 6,0	dr. nr 1548D - Wójcice - dr. nr 1537D
16.	1548D	bitumiczna	Z	5,0÷ 7,5	Minkowice Oł. - Bystrzyca
17.	1549D	bitumiczna	Z	5,0÷ 7,0	dr. nr 455 - Janików - Bystrzyca - do gr. powiatu
18.	1550D	bitumiczna	Z	10,0÷12,0	Jelcz-Laskowice (ul. Zachodnia) - dr. nr 1545D
19.	1551D	bitumiczna	Z	7,0÷ 9,0	dr. nr 455 Jelcz-Laskowice (ul. Oławska) - dr. nr 1535D
20.	1929D	gruntowa	L	5,5	od gr. powiatu - dr. nr 1535D
21.	1930D	gruntowa	L	4,5	od gr. powiatu - dr. nr 1466D

Źródło: Zarządu Dróg Powiatowych

Pod koniec maja przedstawiciele samorządów powiatu oławskiego podpisali porozumienie w sprawie opracowania koncepcji i założeń technicznych budowy dróg dojazdowych do autostrady A-4 i drogi S-8. Zadanie przewiduje wykonanie obwodnic m.innymi Oławy i Jelcza-Laskowic. Jednym z celów budowy obwodnic jest również ułatwienie obsługi w zakresie transportu fabryk ulokowanych w podstrefach ekonomicznych.

W mieście są dwie bocznic kolejowe: jedna na stacji PKP Jelcz-Laskowice, druga przy zakładach w Jelczu. Bocznic kolejowe mogą być wykorzystane w przyszłości do tzw. transportu kombinowanego kołowo-szynowego.

Na terenie Gminy funkcjonuje komunikacja miejska z której korzystają między innymi uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w ramach obowiązku, jaki spoczywa na gminie w zakresie dowozu uczniów do szkół.

Należy opracować szczegółową analizę stanu dróg na terenie gminy szczególnie gminnych i powiatowych, co może okazać się niezbędne przy staraniach o zewnętrzne środki finansowe na ich remonty czy przebudowy.

2. STAN CZYSTOŚCI ŚRODOWISKA

W czerwcu 1992 r. w Rio de Janeiro odbyła się konferencja ONZ "*Środowisko i Rozwój*", na której przedstawiciele 179 państw świata uzgodnili wspólne stanowisko dotyczące konieczności zmiany ładu ekonomicznego i relacji między działalnością człowieka a środowiskiem.

Konstytucja RP stwierdza, że: "*Rzeczpospolita Polska, zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju*". Podstawowym założeniem tej zasady jest takie prowadzenie polityki rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki i życia społecznego, aby nie powodować szkód w środowisku i nadmiernie nie eksploatować zasobów naturalnych ziemi, zapewniając tym samym możliwość korzystania z nich obecnym i przyszłym pokoleniom.

W praktyce natomiast powinno to oznaczać, że w pierwszej kolejności powinny następować zmiany w modelu produkcji i konsumpcji prowadzące do zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania, a dopiero w dalszej kolejności powinny być stosowane typowe metody ochronne jak np. oczyszczanie gazów czy ścieków. Wprowadzenie zasad polityki ekologicznej w życie oznacza obligatoryjne włączenie aspektów ekologicznych we wszystkie dziedziny gospodarowania, w tym również do programów sektorowych oraz strategii i programów rozwoju na wszystkich poziomach działania - zarówno regionalnym jak i lokalnym

Ochrona środowiska jest zadaniem wszystkich ludzi w tym również władz na wszystkich szczeblach. Opracowanie gminnego „*Programu Ochrony Środowiska*”¹ i „*Planu Gospodarki Odpadami*”², wynika z dostosowania się władz gminy do obowiązującej Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska oraz z aktualnie kształtującej się w Polsce polityki ekologicznej państwa. Plany te szczegółowo ukazują stan czystości środowiska gminy. Ustawa wprowadziła ogólne zasady ochrony środowiska, do których należy zaliczyć: zasadę zrównoważonego rozwoju – rozumianą jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

W opracowanym „*Planie Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice*” uwzględniono m.in. założenia II Polityki Ekologicznej Państwa, Krajowego Planu Gospodarki Odpadami i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, które są dokumentami wiążącymi dla opracowywanego dokumentu. Celem opracowanego „*Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice*” jest wskazanie kierunków działań i zadań priorytetowych do realizacji w najbliższym czasie w zakresie ochrony środowiska Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, które będą zgodne z zasadami określonymi w Polityce Ekologicznej Państwa w tym m.in. z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Program ochrony środowiska zawiera szczegółową charakterystykę obecnego stanu środowiska gminy, w oparciu o którą zostały określone cele strategiczne i zadania priorytetowe umożliwiające poprawę jakości poszczególnych komponentów środowiska. Polityka ekologiczna Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice kształtowana będzie w oparciu o cele długo- i krótkoterminowe. W tym celu będą realizowane działania w różnych sektorach gospodarczych określone jako zadania priorytetowe.

¹ „*Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice*” – z maja 2004 roku.

² „*Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice*” – projekt z maja 2004 roku.

Na obszarze gminy istnieją duże zakłady produkcyjne których profil może mieć wpływ na zanieczyszczenie środowiska. Usytuowane są one w PWSSE oraz na terenie zakładów samochodowych Jelcz. Bezpieczeństwo ochrony środowiska wymaga bieżącego monitorowania emitowanych zanieczyszczeń przez te zakłady.

Udział w zanieczyszczeniu środowiska mogą mieć również zanieczyszczenia przenoszone przez wiatry z aglomeracji wrocławskiej. Ze względu na znaczny udział zabudowy jednorodzinnej z indywidualnymi systemami ogrzewania, w sezonie zimowym na terenie gminy występuje zjawisko „niskiej emisji” zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Jednak środowisko przyrodnicze Gminy Jelcz-Laskowice można uznać za środowisko czyste, o czym świadczy różnorodność fauny i flory, którą można spotkać na terenach gminy. Świadczy o tym również wysoka jakość wód podziemnych odpowiadająca klasie czystości Ib.

Głównymi kierunkami i zadaniami w zakresie ochrony czystości środowiska gminy są:

- Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej i ochrona zasobów wodnych – kontynuacja budowy gminnej sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
- Ochrona powierzchni ziemi m.innymi przez:
 - objęcie wszystkich gospodarstw domowych, zakładów i instytucji, wywozem nieczystości stałych przez firmy posiadające koncesje;
 - likwidacja „dzikich wysypisk” oraz zapobieganie powstawaniu nowych.
- Ochrona powietrza atmosferycznego poprzez m.innymi:
 - rozbudowę parków i zieleni;
 - konserwację i uzupełnianie istniejących zasobów zieleni;
 - wykonanie pasów izolacyjnych z zieleni wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, stref aktywności gospodarczej.
- Edukacja ekologiczna – promocja rolnictwa biodynamicznego oraz agroturystyki w oparciu o naturalne zasoby.

Monitorowanie stref aktywności gospodarczej oraz podejmowanie działań profilaktycznych celem uniknięcia ewentualnych zagrożeń ekologicznych oraz inicjowanie działań proekologicznych przez zrównoważony rozwój gminy, pozwolą na utrzymanie czystego środowiska co winno być jednym z głównych zadań samorządu gminy.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

3.1. Struktura ludności, przyrost naturalny

Od wielu lat można zaobserwować stabilną sytuację populacji gminy Jelcz-Laskowice na poziomie ok. 21,5 tys. mieszkańców. Utrzymuje się również poprawny stosunek liczby mężczyzn i kobiet. Tabela nr 11 prezentuje ludność gminy na tle powiatu, a tabela nr 12 oraz wykres nr 2, prezentuje mieszkańców z podziałem na kobiety i mężczyzn oraz z podziałem na mieszkańców miasta i wsi.

Tabela 11. Ludność powiatu i gminy w latach 2002 – 2006.

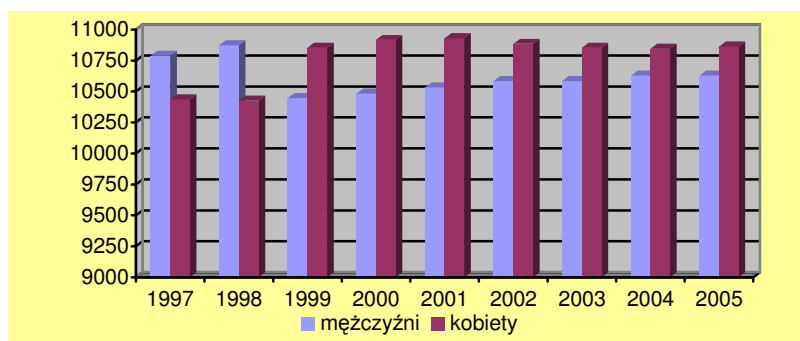
Ludność ogółem w latach	Powiat Oławski	Gmina Jelcz-Laskowice	(udział %)
2006	71222	21427	30,1
2005	71103	21490	30,2
2004	71073	21471	30,2
2003	70930	21437	30,2
2002	70829	21470	30,3

Źródło: WUS i UMiG

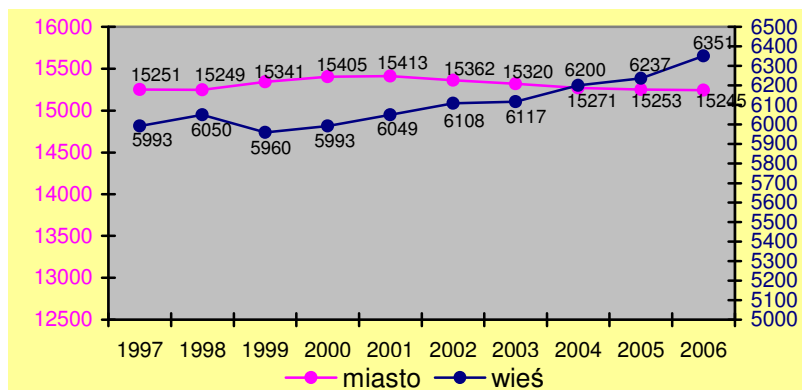
Tabela 12. Ludność gminy z podziałem na mężczyzn i kobiety oraz miasto i wieś w latach 1997 – 2006.

Lata	Ogółem gmina	Mężczyźni	Kobiety	Miasto	Wieś
1997	21224	10787	10437	15251	5993
1998	21354	10873	10426	15249	6050
1999	21292	10448	10853	15341	5960
2000	21398	10482	10916	15405	5993
2001	21462	10532	10930	15413	6049
2002	21470	10585	10885	15362	6108
2003	21437	10584	10853	15320	6117
2004	21471	10627	10844	15271	6200
2005	21490	10627	10863	15253	6237
2006	21427	-	-	15245	6351

Wykres 2. Mężczyźni i kobiety w gminie w latach 1997 – 2005.

Wykres 3. Mieszkańcy gminy w podziale na wieś i miasto w latach 1997 – 2006.

Wykres nr 3 ukazuje niewielki ale systematyczny wzrost ludności zamieszkałej na wsiach. Jednym z powodów takiej sytuacji jest zwiększenie atrakcyjności gminy i zainteresowanie budownictwem jednorodzinnym, szczególnie we wsi Miłoszyce.

Stabilny poziom mieszkańców miasta (15,2 – 15,3 tys. mieszkańców) spowodowany jest głównie brakiem budowania nowych mieszkań w ostatnich latach – przez co brakiem napływu mieszkańców. W najbliższych latach sytuacja ta może ulec zmianie gdyż planowana jest budowa mieszkań przez spółdzielnię mieszkaniową w Jelczu-Laskowicach.

Tabela 13. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 1997 – 2006.

Lata	Łącznie gmina	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
1997	21610	6402	13281	1927
1998	21354	5713	13769	1872
1999	21292	5833	13567	1892
2000	21398	5860	13570	1900
2001	21462	5340	14622	2003
2002	21470	5106	14297	2067
2003	21437	4780	14607	2050
2004	21471	4562	14895	2014
2005	21497	4419	15034	2044
2006	21427	-	-	-

Wykres 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 1997 – 2006.

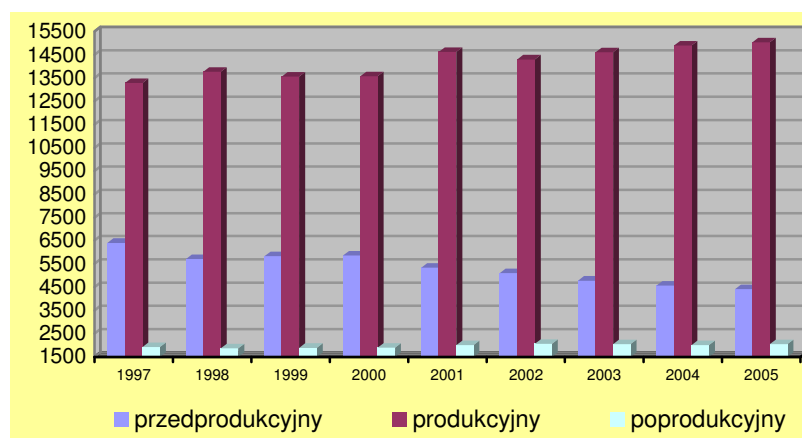

Tabela 14. Struktura wieku mieszkańców gminy w latach 2000 – 2005.

Lata (stan na 31-grud.)	0-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 ≤
2000	1078	1376	1802	2272	3587	2452	4453	1952	557	1619
- miasto	728	981	1320	1762	2689	1715	3496	1374	329	764
- wieś	350	395	482	510	898	737	957	578	228	855
2001	1045	1272	1697	2221	3861	2366	4330	2262	523	1663
- miasto	705	898	1237	1689	2903	1638	3368	1636	310	813
- wieś	340	374	460	532	958	728	962	626	213	850
2002	1033	1226	1631	2110	4025	2415	4134	2580	525	1699
- miasto	688	843	1192	1572	3054	1661	3208	1889	316	838
- wieś	345	383	439	538	971	754	926	691	209	861
2003	985	1157	1529	2011	4165	2470	3907	2919	524	1713
- miasto	664	776	1109	1485	3185	1693	2996	2176	329	866
- wieś	321	381	420	526	980	777	911	743	195	847
2004	998	1095	1460	1878	4310	2552	3700	3208	549	1731
- miasto	679	713	1027	1372	3283	1751	2786	2433	338	889
- wieś	319	382	433	506	1027	801	914	775	211	842
2005	993	1077	1352	1743	4396	2603	3466	3567	536	1757
- miasto	701	703	939	1242	3337	1790	2575	2715	337	914
- wieś	292	374	413	501	1059	813	891	852	199	843

Wykres 5. Struktura wieku mieszkańców gminy w latach 2000 – 2005.

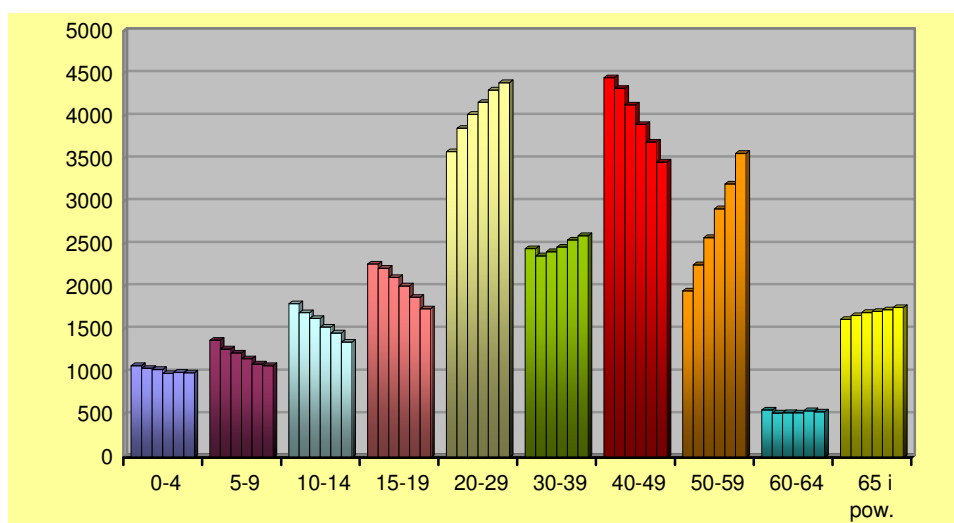
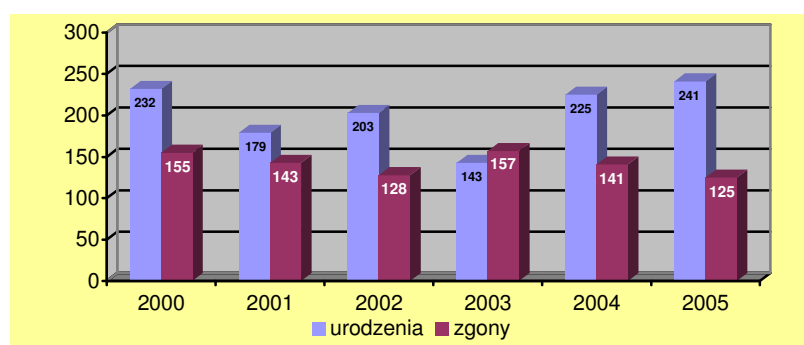

Tabela 15. Przyrost naturalny w gminie (urodzenia i zgony) w latach 2000 – 2006.

Lata (stan na 31-grudnia)	Liczba urodzeń	Miasto	Wieś	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2000	232	151	81	155	77
2001	179	119	60	143	36
2002	203	123	80	128	75
2003	143	103	40	157	- 14
2004	225	152	73	141	84
2005	241	172	69	125	116
2006	214	144	70	-	-

Wykres 6. Przyrost naturalny w gminie (urodzenia i zgony) w latach 2000 – 2006.

3.2. Bezrobocie

Poniższe tabele prezentują sytuację bezrobocia na obszarze gminy Jelcz-Laskowice. Już pobieżna analiza świadczy o znacznym spadku problemu bezrobocia zarówno w gminie jak i w powiecie oraz całym województwie dolnośląskim. W Polsce stopa bezrobocia spadła na koniec maja 2007r. do poziomu 13,7 %, a analitycy szacują, iż w 2008 roku może spaść nawet poniżej 10 % choć nierównomiernie w różnych regionach. Spadek będzie notowany szczególnie w regionach przemysłowych, a Gminę Jelcz-Laskowice można do takiego zaliczyć.

Tabela 16. Stopa bezrobocia w województwie i powiecie w latach 2001 – 2007.

Wyszczególnienie	2007 Maj	2006 31-grud.	2005 31-grud.	2004 31-grud.	2003 31-grud.	2002 31-grud.	2001 31-grud.
Dolny Śląsk	14,1 %	16,8 %	20,6 %	22,4 %	23,8 %	23,7%	21,5 %
Powiat Oławski	10,8 %	13,3 %	20,4 %	24,8 %	25,5 %	25,6 %	24,6 %

Źródło: WUS i UMiG

Znaczący spadek bezrobocia w gminie zanotowano zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, w mieście i na wsi. Z pewnością wpływ na taką sytuację miało przystąpienie Polski do Unii Europejskiej co wpłynęło na ogólny rozwój kraju.

Na terenie Gminy w ostatnich latach powstało wiele nowych zakładów dających pracę głównie w PWSSE. Jednak wpływ na spadek bezrobocia ma również fakt, iż wielu młodych ludzi po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej wyjechało do pracy głównie w Anglii i Irlandii.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w latach 2001-2007.

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Miasto	Wieś	(w tym kobiety)
2001	2588	1457	1131	1908	680	(365)
2002	2650	1452	1198	1895	755	(378)
2003	2593	1469	1124	1837	756	(395)
2004	2018	1199	819	1402	616	(353)
2005	1684	1081	603	1159	525	(323)
2006	1161	770	391	804	357	(225)
2007-maj	874	574	300	616	258	(164)

Zródło: PUP

Wykres 7. Liczba zarejestrowanych w gminie bezrobotnych, w tym kobiet w latach 2001-2007.

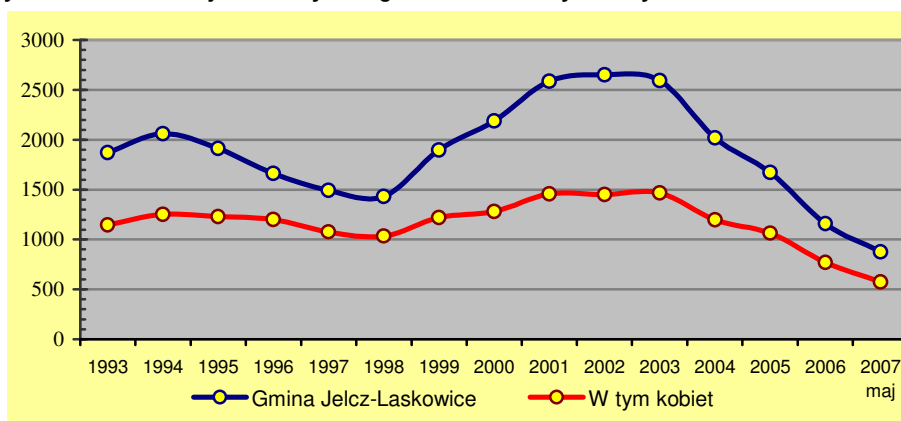

Tabela 18. Szczegółowy podział zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w latach 2001-2007.

Wyszczególnienie	2007 31-maja	2006 31-grudnia	2005 31-grudnia	2004 31-grudnia	2003 31-grudnia	2002 31-grudnia	2001 31-grudnia
Wg czas pozostawania bez pracy (miesiące)							
Do 1 miesiąca	90	93	161	178	230	179	185
Pow.1 do 3	107	206	254	287	381	379	383
Pow.3 do 6	103	187	256	240	323	427	424
Pow.6 do 12	139	150	256	300	410	485	477
Pow.12 do 24	130	162	213	331	453	473	524
Pow.24 mies.	305	363	544	682	796	707	594
Wg struktury wieku (lata)							
18 – 24	142	224	392	449	675	741	760
25 – 34	198	268	374	475	658	619	564
35 – 44	149	190	312	416	540	573	643
45 – 54	282	374	507	596	640	660	578
55 – 59	91	93	91	75	72	48	36
60 – 64	12	12	8	7	8	9	6
Wg wykształcenia							
Wyższe	44	61	54	60	71	48	41
Średnie	248	333	514	539	690	702	689
Zas. zawodowe	271	378	549	718	990	1031	1054
Podstawowe i gimnazja	311	389	567	701	842	869	803

Wg stażu pracy (lata)							
Do 1 roku	139	178	273	300	445	596	586
Od 1 do 5	165	227	279	277	356	289	300
Od 5 do 10	97	135	216	241	301	299	281
Od 10 do 20	158	195	255	308	368	238	356
Od 20 do 30	123	158	241	277	322	304	312
30 lat i pow.	24	27	33	34	27	28	20
Bez stażu	168	241	387	581	774	796	732
Ogółem	874	1161	1684	2018	2593	2650	2588

Źródło: PUP Oława

Analizując dane w tabeli nr 18 wyraźnie można zaobserwować spadek bezrobocia we wszystkich grupach podziału.

Problemem w najbliższych latach może się stać brak ludzi do pracy, co już jest zauważalne. Wynika to również z przeprowadzonych rozmów z niektórymi firmami w gminie. Problem nie dotyczy już tylko fachowców, ale i podstawowej kadry pracowniczej.

3.3. Pomoc społeczna

Przystępując do Unii Europejskiej Polska włączyła się w Proces Integracji Społecznej który jest elementem Strategii Lizbońskiej. Jednym z działań ram strategii jest „modernizacja modelu społecznego, inwestowania w ludzi i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”. Wykluczenie społeczne rzadko ma charakter własnego wyboru. Wykluczenie społeczne skutkuje ubożeniem jednostki lub grupy mieszkańców określonego rejonu, pogłębianiem się nierówności społecznych, i/lub zwiększoną przestępczością. Ustawa o pomocy społecznej określa Ośrodki Pomocy Społecznej jako jednostki organizacyjne na szczeblu gminy.

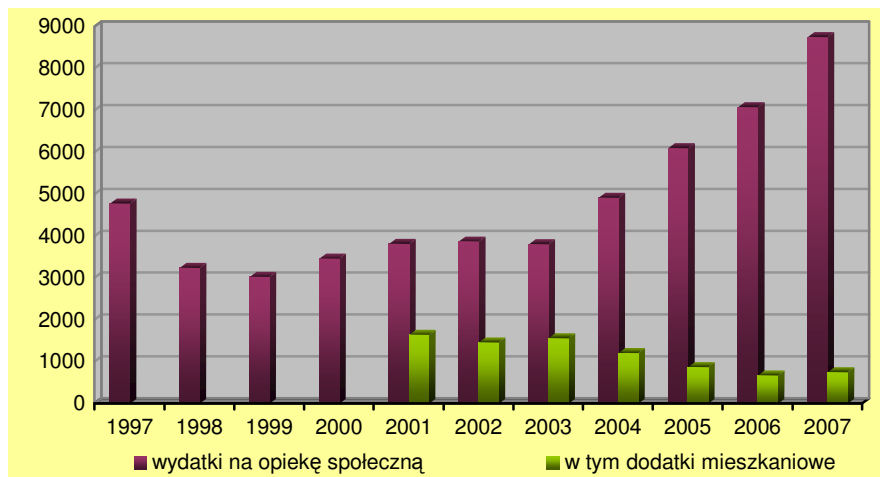
Poniższa tabela oraz wykres prezentują wydatki ponoszone przez Gminę na pomoc społeczną. Znaczny spadek dodatków mieszkaniowych dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy, może świadczyć o wzroście stopy życiowej jej mieszkańców.

Tabela 19. Wydatki gminy na Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 1997-2007

Lata	Wydatki (w tys. PLN)	Wydatki na opiekę społeczną (w tys. PLN)	Udział w wydatkach ogółem (w %)	W tym dodatki mieszkaniowe (w tys. PLN)
1997	22 565	4 784	21,2	bd
1998	28 174	3 240	11,5	bd
1999	27 760	3 025	10,9	bd
2000	33 933	3 461	10,2	bd
2001	26 368	3 813	14,5	1 644,4
2002	23 591	3 877	16,4	1 461,9
2003	26 022	3 808	14,6	1 558,2
2004	27 473	4 920	17,9	1 209,8
2005	35 910	6 104	17,0	872,1
2006	36 840	7 078	19,2	675,7
2007 *	49 388	8 750	17,7	750,0

* Plan wg informacji z maja 2007

**Wykres 8. Wydatki gminy na opiekę społeczną,
w tym dodatki mieszkaniowe w latach 1997 – 2007.**

Nie znaczy to jednak, że wszystkie problemy w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i podnoszenia standardu życia mieszkańców gminy zostały rozwiązane.

W 2005 roku Rada Miasta w Jelczu-Laskowicach przyjęła *Gminną Strategię Problemów Społecznych*³. Wytyczne i określone priorytety strategii są nadal aktualne i obowiązujące do realizacji.

3.4. Sytuacja mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe gminy można podzielić na:

- mieszkania spółdzielcze zarządzane przez Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową w Jelczu-Laskowicach;
- mieszkania wspólnot mieszkańców;
- mieszkania komunalne zarządzane przez Gminę;
- mieszkania TBS;
- domy mieszkalne indywidualne.

Zasoby mieszkaniowe Jelcza-Laskowic na przestrzeni ostatnich lat pokazuje tabela nr 20

³ Uchwałą Nr XXXV/239/2005 Rady Miejskiej z dnia 30.06.2005 roku w sprawie przyjęcia *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*.

Tabela 20. Zasoby mieszkaniowe w gminie: spółdzielcze komunalne, wspólnotowe, TBS – lata 1990-2007.

Rok	Spółdzielcze	Komunalne	Wspólnota	TBS
1990	2784	282	-	-
1992	2883	284	-	-
1994	2943	325	-	-
1996	2943	357	-	-
1998	2943	855	-	-
2000	2945	836	-	-
2002	3011	472	337	-
2004	3011			-
2006	3011			24
2007	3011	218	586	24 + 24

Zródło:

SMLW

Przez wiele ostatnich lat Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Jelczu-Laskowicach nie prowadziła inwestycji w zakresie budowy nowych mieszkań. Brak mieszkań na rynku i duży popyt, wpłynęły na znaczny wzrost cen metra kwadratowego w ostatnim czasie. W 2007 roku po wieloletnim zastoju, spółdzielnia rozpoczęła budowę dwóch bloków wielorodzinnych. Jednak intensywny rozwój gminy powoduje, że popyt na nowe „m” nadal jest niezaspokojony.

TBS

Uchwałą nr LV/295/98 Rada Miejska w Jelczu-Laskowicach w maju 1998 rok zatwierdziła Ogólny Program Realizacji Społecznego Budownictwa Mieszkaniowego, powierzając to zadanie powołanemu w tym celu Towarzystwu Budownictwa Społecznego (TBS). Głównym udziałowcem TBS jest Gmina Jelcz-Laskowice.

W 2002 roku Uchwałą nr CLXXXIII/1022/2002 Zarząd Miasta i Gminy w Jelczu-Laskowicach przyjął program budowy mieszkań współfinansowany ze środków pochodzących z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego opracowany przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej – TBS Sp. z o.o. (ZGM-TBS). Program podzielony na cztery etapy pierwotnie planowano zakończyć do 2009 roku. W 2005 roku Zarządzeniem nr 0151/OW/710/2005 Burmistrz Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice przyjął aktualizację programu który zakłada budowę pięciu budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz modernizację istniejących trzech budynków niskich tzw. baraków. Termin zakończenia realizacji programu przesunięto na 2012 rok.

Realizacja programu jest zgodna z planem i na marzec 2007 roku przedstawia się następująco:

- a) pierwszy budynek TBS-1 (24 lokale mieszkalne) - został zasiedlony,
- b) drugi budynek TBS-2 (24 lokale mieszkalne) – planowany do zasiedlenia w połowie 2007 roku,
- c) dwa budynki TBS-3 i TBS-4 (po 36 lokali mieszkalnych) – planowane do realizacji w 2008 i 2009 roku. Spółka posiada komplet przyszłych najemców na TBS-3 oraz ok. 100 na mieszkania TBS-4 (wg stanu wiedzy na 19.03.2007r.)
- d) piąty budynek TBS-5 (24 lub 36 lokali mieszkalnych) – planowany do realizacji w latach 2009-2010.
- e) V-etap zakładający modernizację istniejących trzech budynków niskich (baraków) poprzez nadbudowę drugiej kondygnacji planowany jest do realizacji w latach 2010-2012. **Jednak z uwagi na stan techniczny budynków należy ponownie rozważyć celowość takiej przebudowy.**

3.5. Opieka zdrowotna

Świadczenia medyczne na rzecz mieszkańców gminy skupione są głównie w mieście Jelcz-Laskowice. W drodze restrukturyzacji likwidowanego SPZOZ, w 2002 roku powstała Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o. w której gmina jest głównym udziałowcem posiadając 100 % udziałów. W strukturach Spółki świadczenia medyczne sprawowane są przez dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej: NZOZ Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o. prowadzący działalność medyczną finansowaną głównie przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz NZOZ JELMEDICARE, którego działalność jest finansowana z innych źródeł. W strukturach przedstawionych powyżej zakładów opieki zdrowotnej działają następujące poniżej podane poradnie i pracownie:

- 1) Poradnie:
 - a. Poradnia ogólna
 - b. Poradnia ginekologiczno - położnicza.
 - c. Poradnia dermatologiczna.
 - d. Poradnia okulistyczna.
 - e. Poradnia zdrowia psychicznego.
 - f. Poradnia otolaryngologiczna.
 - g. Poradnia chirurgiczna
 - h. Poradnia chirurgii urazowo - ortopedycznej.
 - i. Poradnia neurologiczna.
 - j. Poradnia pediatryczna.
 - k. Poradnia kardiologiczna.
 - l. Poradnia nadciśnienia tętniczego.
 - m. Poradnia urologiczna.
 - n. Poradnia medycyny pracy.
 - o. Poradnia leczenia uzależnień.
- 2) Pracownie:
 - a. Pracownia diagnostyki obrazowej RTG.
 - b. Pracownia diagnostyki laboratoryjnej.
 - c. Pracownia badań metodą Holtera.
 - d. Pracownia testów wysiłkowych.
 - e. Pracownia EEG.
 - f. Pracownia EKG.
 - g. Pracownia USG.
 - h. Pracownia audiometrii i spirometrii.

Ponadto w przychodni funkcjonuje dział rehabilitacji oraz gabinet medycyny szkolnej i szkoła rodzenia.

Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o. otrzymała w 2006 roku wniesiony aportem przez właściciela, a zakupiony przy 75 % udziale środków unijnych pozyskanych w ramach poddziałania 3.5.2. Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, nowoczesny wielospecjalistyczny aparat ultrasonograficzny Vivid 4. Dzięki tej aparaturze prowadzona jest diagnostyka obrazowa w zakresie echokardiografii, ultrasonografii narządów jamy brzusznej, tarczycy, sutków, stawów biodrowych, narządów rodnych oraz angiologiczna diagnostyka dopplerowska

W tabeli nr 21 wyszczególniono ważniejszy sprzęt medyczny będący własnością Spółki.

Tabela 21. Wykaz ważniejszego sprzętu medycznego w Przychodni Rejonowo-Specjalistycznej.

Wyszczególnienie	Wykorzystanie	Rok produkcji
HolCARD – 24W	System monitorujący wraz z rejestratorem długotrwałych zapisów EKG	2007
Holcard CR-07	System monitorujący wraz z rejestratorem długotrwałych zapisów ciśnienia tętniczego	2007
USG	echokardiografia, ultrasonografia narządów jamy brzusznej, tarczycy, sutków, stawów biodrowych, narządów rodnych oraz angiologiczna diagnostyka dopplerowska	2005
Aparaty EKG		
Aparat RTG		
Kabina audiometryczna AKG i audiometr	W poradni laryngologicznej	2007
Audioklaw	Urządzenie do sterylizacji sprzętu medycznego	
INTERDYNAMIC D-8-C DIATRONIC DT-10B	Aparaty do elektroterapii	2007
Sonoter	Urządzenie do terapii ultradźwiękowej, elektrofonoforezy.	2005
Duoter	Urządzenie do elektroterapii i laseroterapii	2005
Solux – lampa terapeutyczna	Urządzenie do światłolecznictwa	2005
Cykloergometr diagnostyczno-treningowy CRG 100 model A wraz z systemem do prowadzenia prób wysiłkowych i rehabilitacji kardiologicznej	Diagnostyka kardiologiczna, rehabilitacja kardiologiczna.	2007
Diagnostyka laboratoryjna		

Źródło: Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o.

NZOZ Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o. posiada filie:

- 1) Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w Miłocicach, ul. Główna 4.
- 2) Poradnia lekarza POZ w Wójcicach, ul. Główna 96.
- 3) Poradnia lekarza POZ w Minkowicach Oławskich, ul. Kolejowa 30.

Na terenie gminy oprócz NZOZ Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o. działają również:

- 1) NZOZ „MEDICOR” w Jelczu-Laskowicach, ul. Bożka 11;
- 2) NZOZ „PROMED” w Jelczu-Laskowicach, ul. Bożka 13, oddział przy ul. Techników 14 (Osiedle Fabryczne);
- 3) NZOZ „JELMED” w Jelczu-Laskowicach, ul. Kasztanowa 7;

Wymienione powyżej NZOZ-y posiadają dobrą bazą lokalową oraz wyposażenie i są w stanie świadczyć usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na odpowiednim poziomie fachowym. Pod opieką NZOZ-ów w Jelczu-Laskowicach są mieszkańcy Gminy oraz pracownicy okolicznych zakładów pracy.

Zakres świadczonych przez NZOZ-y usług medycznych wynika z zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Dzięki posiadaniu nowoczesnego sprzętu medycznego oraz wyszkolonej kadrze, Przychodnia Rejonowi-Specjalistyczna Sp. z o.o. w latach 2006-2007 realizuje finansowane z budżetu miasta i gminy projekty profilaktyczno-diagnostyczno-terapeutyczne o nazwach „Program rehabilitacji osób cierpiących na choroby przewlekłe i zwalczania niepełnosprawności w gminie J-L” (2006) oraz w roku 2007 „Program prewencji schorzeń układu sercowo-naczyniowego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu chorych w gminie J-L”.

Choroby układu sercowo-naczyniowego są najczęstszą przyczyną śmierci wśród mieszkańców Polski. W związku z tym w ramach powyższych projektów podjęto działania mające na celu przeprowadzenie badania czynników ryzyka chorób tych schorzeń w populacji mieszkańców gminy którzy przekroczyli 35 rok życia. W 2006 roku analizą objęto ponad 5% populacji, co stanowi reprezentatywną pod względem epidemiologicznym grupę mieszkańców.

Na podstawie wyników powyższych badań nie ma wątpliwości, że choroby układu sercowo-naczyniowego są największym zagrożeniem dla populacji mieszkańców Jelcza-Laskowic. W związku z tym podjęto wielopłaszczyznowe działania mające na celu nie tylko dalsze określanie ryzyka tych chorób u osób nimi zagrożonych (rozszerzono badania wśród ludności wiejskiej gminy, zakupiono sprzęt do diagnostyki tych schorzeń, a także uzyskano kontrakt z NFZ w zakresie poradni kardiologicznej i nadciśnienia tętniczego. Strategicznym działaniem gminy będzie ułatwienie dostępności świadczeń w tym zakresie i dalsza identyfikacja zagrożonych, zwalczania ryzyka chorób sercowo-naczyniowych oraz leczenie już chorujących. Ma to na celu zmniejszenie zachorowalność i śmiertelność z tego powodu.

Wyniki powyższej analizy skłaniają również do zwrócenia uwagi na to w jakim zakresie opisywane powyżej zjawisko występują w młodszym wieku. Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Sp. z o.o. sprawuje opiekę medyczną w ramach umowy z NFZ w ramach higieny szkolnej nad szkołami zlokalizowanymi w gminie Jelcz-Laskowice. Zakres tej opieki wykracza poza ramy kontraktu z NFZ obejmując między innymi nadzór nad profilaktyką stomatologiczną oraz współpracę w zakresie medycyny sportu.

Integralnym elementem prezentowanych wcześniej projektów finansowanych z budżetu gminy jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Na dzień 30.04.2007 roku było zarejestrowanych 53 osoby niepełnosprawne w tym 25 kobiet.

Istotnym działaniem w zakresie eliminacji patologii społecznych i zdrowotnych jest współpraca Przychodni Rejonowo-Specjalistycznej Sp. z o.o. z Gminną Komisją Przeciwdziałania Alkoholizmowi. Planowane jest zwiększenie zakresu jej oddziaływania oraz uzyskanie kontraktu z NFZ w zakresie poradni leczenia uzależnień.

Spółka prowadzi permanentną modernizację oraz nabywa nowy sprzęt medyczny zarówno ze środków przez siebie wypracowanych, jak i pozyskanych z zewnątrz. Planowana jest wymiana aparatury diagnostycznej laboratorium analitycznego, dalsza modernizacja wyposażenia działu rehabilitacji oraz poradni specjalistycznych, a także zakup nowego aparatu do diagnostyki radiologicznej.

Kolejnym kluczowym elementem strategii inwestycyjnej będzie modernizacja siedziby Spółki. Trwają prace konserwatorskie związane z bieżącym utrzymaniem budynku oraz niezbędne remonty. Planowane są kompleksowe działania remontowo-termomodernizacyjne do realizacji których niezbędne będzie pozyskanie zewnętrznych źródeł współfinansowania. Na terenie gminy działa siedem aptek, z czego 6 w mieście Jelcz-Laskowice i jedna we wsi Minkowice Oławskie. Zapewniają one mieszkańcom gminy bezproblemową dostępność do leków.

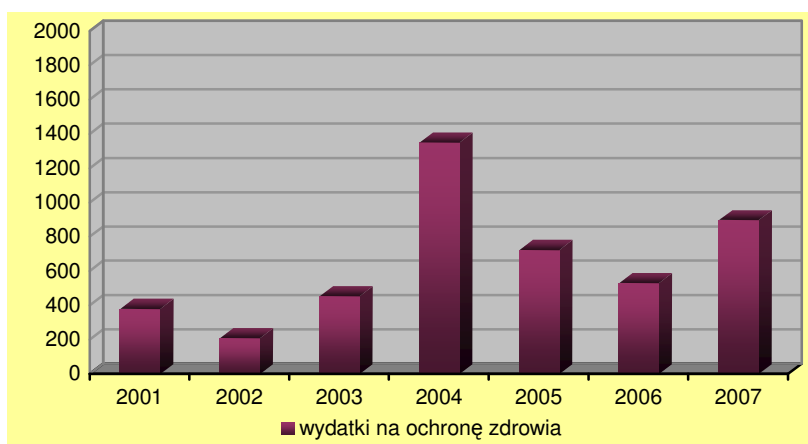
W odległości ok. 15 kilometrów od centrum miasta Jelcz-Laskowice w mieście powiatowym Oława, znajduje się szpital (Zespół Opieki Zdrowotnej), który zapewnia specjalistyczną opiekę medyczną obejmując swoim zakresem działania również Gminę Jelcz-Laskowice. Władze gminy zaangażowały się w proces restrukturyzacji szpitala wspierając go finansowo. Przy szpitalu znajduje się oddział Pogotowia Ratunkowego we Wrocławiu dysponujący pojazdami ratunkowymi.

Tabela 22. Wydatki gminy na ochronę zdrowia w latach 2001-2007

Lata	Wydatki (w tys. PLN)	Wydatki na ochronę zdrowia (w tys. PLN)	Udział w wydatkach ogółem (w %)
2001	26 368	380,1	1,44
2002	23 591	210,3	0,89
2003	26 022	453,8	1,74
2004	27 473	1 351,0	4,92
2005	35 910	723,3	2,01
2006	36 840	530,3	1,44
2007 *	49 388	896,7	1,82

* Plan wg informacji z maja 2007

Wykres 9. Wydatki gminy na ochronę zdrowia w latach 2001-2007.

3.6. Stan bezpieczeństwa publicznego, zagrożenia naturalne i ekologiczne

Jednym z zadań własnych gminy jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

Wymagania stawiane przez rozwój techniki i komunikacji przy jednoczesnym nasileniu zagrożeń o charakterze katastroficznym powoduje, że zarówno służby ratownictwa technicznego, Straż Pożarna i Policja muszą otrzymać znaczące wsparcie, na miarę zmian technologii. Inwestycje w środki wyposażenia technicznego i łączność przy jednoczesnym podwyższaniu kwalifikacji dadzą w perspektywie czasu znaczące rezultaty. Zadaniem strategicznym władz gminy powinny być projekty i stymulacje inwestycji w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców.

W gminie powołano „Gminny Zespół Reagowania” którego zadaniem jest przeciwdziałanie zagrożeniom w przypadku ich wystąpienia. W skład zespołu wchodzi „Grupy robocze o charakterze stałym” mające za zadanie monitorowanie, prognozowanie i analizowanie zagrożeń oraz „Grupy robocze o charakterze czasowym” odpowiadające za organizację działań operacyjnych, zabezpieczenie logistyczne, opiekę zdrowotną i pomoc socjalno-bytową.

3.6.1. Zagrożenia pożarowe

Na terenie miasta Jelcz-Laskowice działa Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza z siedzibą przy ulicy Techników 2, podlega pod Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Oławie. Jednostka powołana została z początkiem 1995 roku przez Komendę Główną PSP w Warszawie i jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Działalność jednostki finansowana jest z budżetu państwa i budżetu starostwa powiatowego, świadcząc wszystkie działania ratownicze zgodnie z Ustawą o Ochronie Przeciwpożarowej z dnia 24.08.1991r.:

- Walka z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi;
- Ratownictwo techniczne;
- Ratownictwo chemiczne;
- Ratownictwo ekologiczne;
- Ratownictwo medyczne.

Działania Komendy Powiatowej wspomaga osiem funkcjonujących na terenie gminy Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) z których trzy włączono do KSRG. Wykaz OSP prezentuje tabela nr 23.

Tabela 23. Wykaz OSP i ważniejsze wyposażenie.

Lp	Wykaz OSP	Stan i ważniejsze wyposażenie	Kategoria OSP wg Uchwały nr 95/18/2004 ZG ZOSP RP
1.	OSP w Jelczu-Laskowicach – powstała w 1945r.	1) Samochód pożarniczy Star 244 – rok produkcji 1989. 2) Motopompa 3 szt. – 1994, 1997 i 1998 rok. 3) Pilarka do betonu 1 szt., pilarka do drewna 1 szt. 4) Agregat prądowórczy 1 szt. 5) Łódź do działań ratowniczych 1 szt. 6) Stan jednostki 10 członków uprawnionych do działań. 7) Remiza stara z lat 50-tych. Trwają prace modernizacyjne, pomieszczenia nie spełniają wymogów standardowych.	III kategoria Włączona do KSRG
2.	OSP w Minkowicach Oławskich – powstała w 1946r.	1) Samochód pożarniczy Star 244 – rok produkcji 1988. 2) Samochód pożarniczy Jelcz 004 – rok produkcji 1988. 3) Motopompa 4 szt. – 1981, 1988, 1998 i 2001 rok. 4) Pompa hydrauliczna „Lukas” 1 szt. – ratownictwo drogowe. 5) Pilarki do drewna 2 szt. , pilarka do betonu 1 szt. 6) Agregat prądowórczy 1szt. 7) Stan jednostki 13 członków uprawnionych do działań. 8) Zestaw ratownictwa medycznego R-1. 9) Remiza wybudowana w 1993 r.	III kategoria Włączona do KSRG
3.	OSP w Wójcicach – powstała w 1945r.	1) Samochód pożarniczy Jelcz 004 – rok produkcji 1988 2) Samochód pożarniczy Star 244 – rok produkcji 1988. 3) Motopompa 2 szt. – 1965 i 1996 rok. 4) Agregat prądowórczy 1 szt. 5) Pilarka do drewna 1 szt. 6) Stan jednostki 12 członków uprawnionych do działań. 7) Zestaw ratownictwa medycznego R-1. 8) Remiza budowana w latach 60- tych i 70-tych, modernizowana. Brak urządzeń sanitarnych.	III kategoria Włączona do KSRG
4.	OSP w Biskupicach Oławskich – powstała w 1945r.	1) Samochód pożarniczy Star 244 z autopompą – rok prod.1978. 2) Stan jednostki 11 członków uprawnionych do działań. 3) Remiza z lat 70-tych. Brak urządzeń sanitarnych.	IV kategoria
5.	OSP w Dębinie – powstała w 1957r.	1) Samochód pożarniczy Żuk z motopompą – rok prod.1984. 2) Motopompa 1 szt. – rok prod.1983.	IV kategoria

		3) Stan jednostki 5 członków uprawnionych do działań. 4) Nowa remiza – 2006 rok.	
6.	OSP w Grędzinie – powstała w 1948r.	1) Samochód pożarniczy Star 200 – rok prod.1987. 2) Motopompa 1 szt. – po kapitalnym remoncie 1999 rok . 3) Stan jednostki 8 członków uprawnionych do działań. 4) Nowa remiza – 2000 rok.	IV kategoria
7.	OSP w Kopalinie – powstała w 1946r.	1) Samochód pożarniczy Żuk – rok produkcji 1986. 2) Motopompa 2szt. – 1978 i 1998 rok. 3) Stan jednostki 5 członków uprawnionych do działań. 4) Nowa remiza – 2007r.	IV kategoria
8.	OSP w Miłoticach – powstała w 1946r.	1) Samochód pożarniczy Żuk – rok produkcji 1985 – nie spełnia wymogów bojowego samochodu pożarniczego. 2) Motopompa 1 szt. – rok prod.1985. 3) Stan jednostki 3 członków uprawnionych do działań. 4) Remiza budowana w latach powojennych częściowo modernizowana. Brak urządzeń sanitarnych.	IV kategoria

Źródło: UMiG - wg stanu na dzień 31.05.2007r.

Wszystkie jednostki OSP posiadają uporządkowane sprawy formalno-prawne, są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, posiadają nadane nr REGON i NIP.

Zagrożenia pożarowe dotyczą zarówno zabudowań, jak i obszarów leśnych które stanowią ponad 30 % powierzchni gminy – szczególnie w okresie suszy. Niebezpieczeństwo zaprószenia ognia zależy od zachowania i świadomości ludzi, a także oraz od warunków atmosferycznych. Okresem występowania największej ilości pożarów jest okres wiosenny oraz lata.

Tabela 24. Pożary, zagrożenia miejscowe, fałszywe alarmy w latach 2001-2006.

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem interwencje	270	415	373	352	396	480
Pożary	130	247	262	195	249	167
Zagrożenia miejscowe	134	158	99	152	146	305
Fałszywe alarmy	6	10	12	5	1	8

Źródło: UMiG

Tabela 25. Występowanie pożarów w miesiącach – lata 2002-2005.

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ogółem
2002	11	31	63	30	15	5	19	37	16	5	6	9	247
2003	5	3	111	57	11	23	11	23	7	2	3	6	262
2004	5	12	41	37	12	10	15	17	23	8	6	9	195
2005	10	1	32	70	20	18	5	11	42	24	12	4	249

Źródło: UMiG

Tabela 26. Występowanie miejscowych zagrożeń w miesiącach.

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ogółem
2002	34	12	10	8	16	11	11	20	7	16	9	3	157
2003	7	6	6	10	6	12	19	8	6	9	6	4	99
2004	6	5	25	4	8	9	19	27	8	14	23	4	152
2005	6	6	37	6	21	14	13	10	9	10	8	6	146

Źródło: UMiG

Najczęściej występującą przyczyną pożarów w analizowanym okresie na obszarze Gminy była nieostrożność i bezmyślność ludzi w posługiwaniu się otwartym ogniem, niedopałki papierosów. Główną przyczyną zanotowanych miejscowych zagrożeń (innych jak pożary) było niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i nieprawidłowa eksploatacja środków transportu oraz silne wiatry i lokalne podtopienia.

Gmina posiada plan inwestycyjny wymiany środków transportu⁴ oraz plan remontów i modernizacji remiz strażackich⁵.

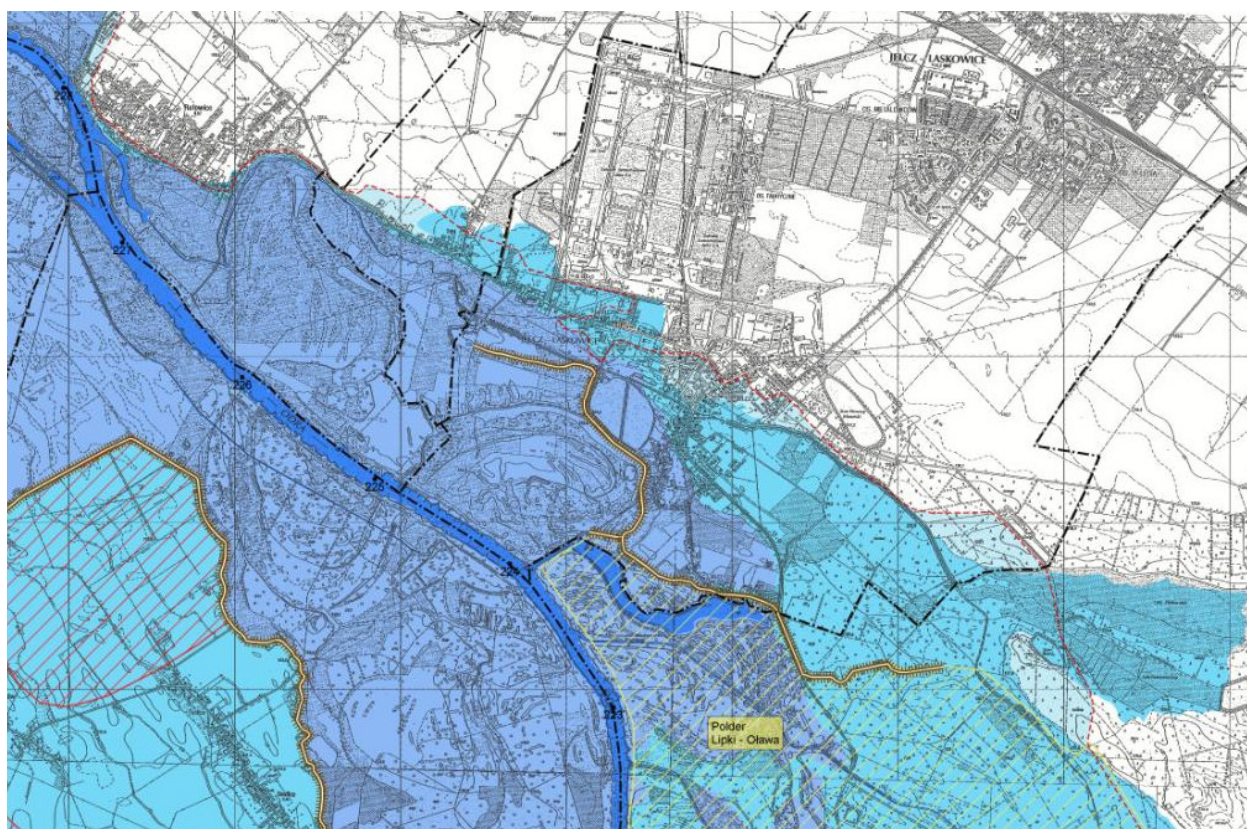
3.6.2. Zagrożenia naturalne (powodzie, susza, wichury)

Teren gminy położone w dolinach rzek Odry i Widawy są zagrożone powodzią w wyniku wysokich stanów wód, przekraczających stany alarmowe dla Odry 480 mm na wodowskaziu Oława most oraz dla rzeki Widawy 300 mm na wodowskaziu Zbytowa.

Zagrożenie powodziowe od strony Odry obejmuje w gminie szczególnie osiedle Jelcz wieś Łęg i część wsi Nowy Dwór. Obszar zalewowy jest chroniony wałem przeciwpowodziowym o długości ok. 4,5 km w rejonie osiedla Jelcz i ok. 0,8 km w rejonie wsi Nowy Dwór. Obwałowania rzeki Odry budowane były po powodzi w 1903 i 1904 roku.

Zagrożenie ze strony rzeki Widawy obejmuje miejscowości Grędzina, Brzezinki oraz część użytków rolnych wsi Dziuplina.

Rozmiar powodzi z lipca 1997 roku która obięła część gminy Jelcz-Laskowice przedstawia rysunek nr 6.

⁴ „Ochrona przeciwpożarowa – plan zakupu samochodów i motopomp w latach 2007-2011” z 2007 roku.

⁵ „Ochrona przeciwpożarowa – plan remontów i modernizacji remiz w latach 2007-2011” z 2007 roku.

Rys. 6. Obszar zalanych terenów Gminy w czasie powodzi 1997 roku.

Zagrożenie powodziowe może nastąpić w wyniku powstania wyrw w wałach przeciwpowodziowych, jak również w wyniku awarii retencyjnych zbiorników wodnych, znajdujących się w województwie opolskim. Lokalne podtopienia mogą również występować przy intensywnych opadach atmosferycznych.

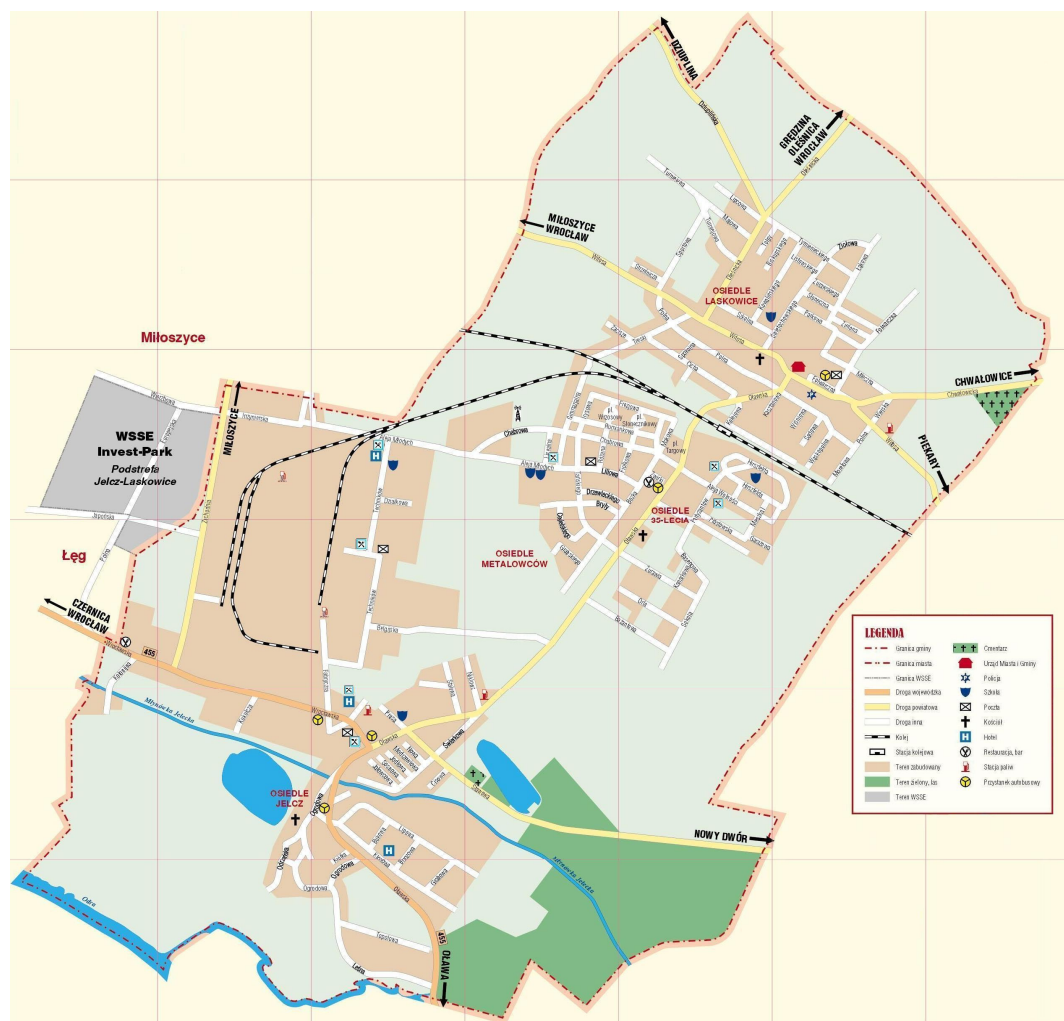
Podstawowym dokumentem o charakterze operacyjnym w przypadku zagrożenia powodzią jest „*Plan operacyjny bezpośredniej ochrony przed powodzią*” znajdujący się w UMiG Jelcz-Laskowice.

Obecnie coraz częstszym zjawiskiem atmosferycznym powodującym zagrożenie dla mieszkańców gminy są oprócz powodzi, burze, bardzo silnie wiejące wiatry i susza. Zjawiska te szczególnie można było zaobserwować w ostatnich latach. Efekt ocieplania się klimatu wpływa na intensywność tych zjawisk. Wichura która przeszła w minionym roku przez rejon gminy zostawiła za sobą wiele połamanych drzew, co można szczególnie zauważyć na obszarze lasów za wsią Miłoszyce jadąc w kierunku Wrocławia. Mając na względzie iż ok. 32 % obszarów gminy to lasy wystąpienie tego problemu musi wydawać się realne.

3.6.3. Zagrożenia ekologiczne

Zagrożenie ekologiczne mogą wystąpić zarówno przez błędy ludzkie jak i przez zawodność urządzeń lub procesów technologicznych. W gminie można wyróżnić następujące możliwości zagrożeń:

- Związane z prowadzoną działalnością handlu paliwami.
- Związane z działalnością firm w PWSSE i innych strefach aktywności gospodarczej
- Skażenia chemiczne mogące powstać na terenie komunikacyjnym w wyniku katastrofy zarówno drogowej jak i kolejowej oraz na terenach przemysłowych i stacjach paliw.

Rys. 7. Potencjalne miejsca zagrożeń ekologicznych – stacje paliw na terenie miasta.

3.7. Oświata i edukacja

Jednym z ważnych zadań gminy jest zaspokojenie potrzeb jej mieszkańców w zakresie edukacji publicznej. Zadanie to jest realizowane poprzez sieć istniejących szkół, przedszkoli i innych ośrodków kulturalnych. W 2002 roku Rada Miejska w Jelczu-Laskowicach przyjęła „Program Rozwoju i Funkcjonowania Publicznych Szkół Podstawowych i Publicznych Gimnazjów”⁶.

Wykaz szkół podstawowych i gimnazjów podano tabeli nr 27.

⁶ Uchwałą Nr LI/434/2002 Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach w sprawie *Programu Rozwoju i Funkcjonowania Publicznych Szkół Podstawowych i Publicznych Gimnazjów W Gminie Jelcz-Laskowice*.

Tabela 27. Szkoły podstawowe i gimnazja w gminie – wg stanu na maj 2007r.

Szkoły PSP i PG	Miejscowość	Filie
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 - im. Marii Skłodowskiej-Curie	Jelcz-Laskowice Al. Młodych 1	
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 - im. Bolesława Prusa	Jelcz-Laskowice Ul. B.Prusa	
Publiczna Szkoła Podstawowa	Jelcz-Laskowice Ul. Hirszfelda	Filia PSP nr 3
Publiczna Szkoła Podstawowa - im. Maratończyków Polskich	Miłoszyce Ul. Główna 24	
Publiczna Szkoła Podstawowa	Jelcz-Laskowice Ul. A.Świętochowskiego 1	Filia PSP Miłoszyce
Publiczna Szkoła Podstawowa - im. J.Kochanowskiego	Wójcice Ul. Główna	
Zespół Publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum	Minkowice Oławski Ul. Kościelna 20	
Publiczna Szkoła Podstawowa	Miłowice	Filia PSP Minkowice Oł.
Publiczne Gimnazjum (PG) nr 1	Jelcz-Laskowice Ul. Szkolna 1	
Publiczne Gimnazjum (PG) nr 2	Jelcz-Laskowice Al. Młodych 1	

Źródło: UMiG

W gminie funkcjonują trzy przedszkola dofinansowane przez UMiG, z czego dwa znajdują się w mieście Jelcz-Laskowice i jedno w sołectwie Minkowice Oławskie – tabela nr 28.

Tabela 28. Przedszkola w gminie – wg stanu na maj 2007r.

Przedszkola	Miejscowość
Niepubliczne Żłobko-Przedszkole	Jelcz-Laskowice Ul. Liliowa 3
Niepubliczne Przedszkole „Magdalena”	Jelcz-Laskowice Al. Wolności 12
Niepubliczna Przedszkole „Bajdoludek”	Minkowice Oławskie Ul. Kościuszki 37

Źródło: UMiG

Na terenie miasta Jelcz-Laskowice działają również szkoły ponadgimnazjalne (tabela nr 29), gdzie część uczniów po ukończeniu gimnazjum kontynuuje naukę. Wielu uczniów wybiera również szkoły ponadgimnazjalne w mieście powiatowym Oława oraz stolicy Dolnego Śląska – Wrocławiu.

Tabela 29. Szkoły ponadgimnazjalne w gminie – wg stanu na maj 2007r.

Szkoły ponadgimnazjalne	Miejscowość	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	Jelcz-Laskowice Ul. Techników 26	- Liceum Ogólnokształcące - Liceum Profilowane - Technikum Mechaniczne - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Prywatna Szkoła i Centrum Edukacji HEMAT	Jelcz-Laskowice Ul. Wrocławska 17	- Liceum Handlowe - Liceum Ekonomiczne - Policealne Studium

Bliskość aglomeracji wrocławskiej gdzie znajduje się wiele szkół ponadgimnazjalnych o zróżnicowanych kierunkach oraz wiele państwowych i prywatnych uczelni wyższych, oddziałuje na szkolnictwo gimnazjalne i ponadgimnazjalne w gminie stale podnosząc jego poziom.

Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja posiadają sale gimnastyczne do prowadzenia zajęć jednak stan w wielu przypadkach pozostawia wiele do życzenia. Również stan szkół wymaga poważnego doinwestowania w szczególności w zakresie: termomodernizacji budynków, wyposażenia w specjalistyczne pomoce dydaktyczne, nauczania języków obcych, dostępności do komputerów i internetu.

Tabela 30. System edukacyjny – przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum.

	1996/ 1997	1997/ 1998	1998/ 1999	1999/ 2000	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007
Ilość przedszkoli	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Ilość dzieci w przedszkolach	228	245	251	250	250	255	260	245	bd	290	310
Ilość dzieci w „zerówkach”	269	264	226	226	237	240	254	180	bd	187	234
Ilość PSP	6	6	6	6	4	4	5	5	5	5	5
Ilość uczniów szkół podstawowych	3188	3024	2428	2447	1897	1837	1710	1577	1473	1388	1300
Ilość PG	-	-	4	4	4	4	3	3	3	3	3
Ilość uczniów w gimnazjach	-	-	424	426	1123	1146	1070	1006	927	860	788

Źródło: UMiG

Wykres 10. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów.

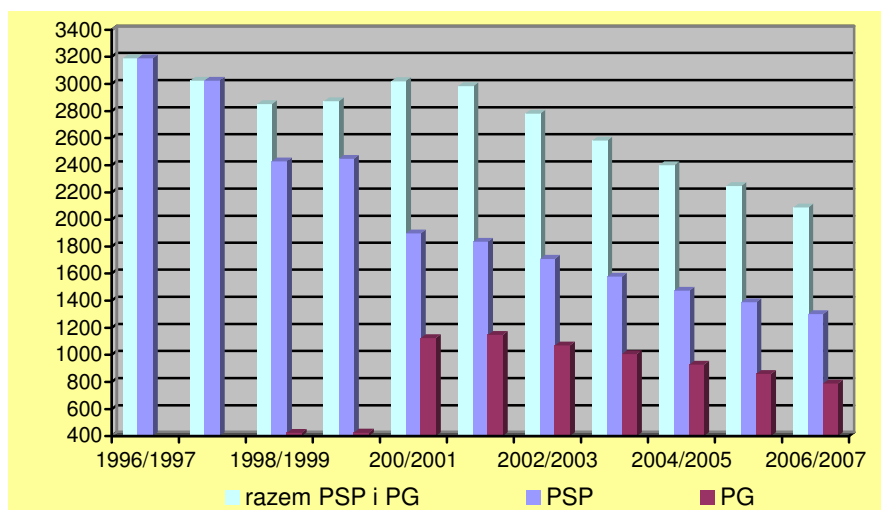

Tabela 31. Liczba uczniów w szkołach i filiach Gminy.

Wyszczególnienie	2005 / 2006	2006 / 2007
PSP Nr 2	515	476
PSP Nr 3 + filia	342	305
PSP Miłoszyce + filia	293	290
PSP Wójcice	78	66
PSP Minkowice Oł. + filia	160	163
PG 1	179	153
PG 2	566	533
PG Minkowice Oł.	115	102

Zródło: UMiG

Placówki opiekuńczo-wychowawcze w Gminie Jelcz - Laskowice:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jelcz-Laskowicach, al. Młodych 1 (przy szkole nr 2);
- Klub Młodzieżowy OPTY w Jelczu-Laskowicach, Osiedle Fabryczne, ul. Techników 13;
- Klub Środowiskowy KUŹNIA w Jelczu-Laskowicach, ul. Partyzantów 1;
- Świetlica Socjoterapeutyczna w Jelczu-Laskowicach, ul. Bożka 1.

Wg informacji GUS w roku szkolnym 2005/2006, szkoły podstawowe posiadały pięć pracowni komputerowych z 34-komputerami z dostępem do internetu. Gimnazja natomiast posiadały cztery pracowni z 45-komputerami połączonymi z internetem – tabela nr 32.

Tabela 32. Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach – rok szkolny 2005/2006.

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasto	Wieś
Szkoły podstawowe			
Liczba pracowni	5	3	2
Liczba komputerów z dostępem do internetu	34	32	2
Gimnazja			
Liczba pracowni	4	3	1
Liczba komputerów z dostępem do internetu	45	34	11

Zródło: GUS

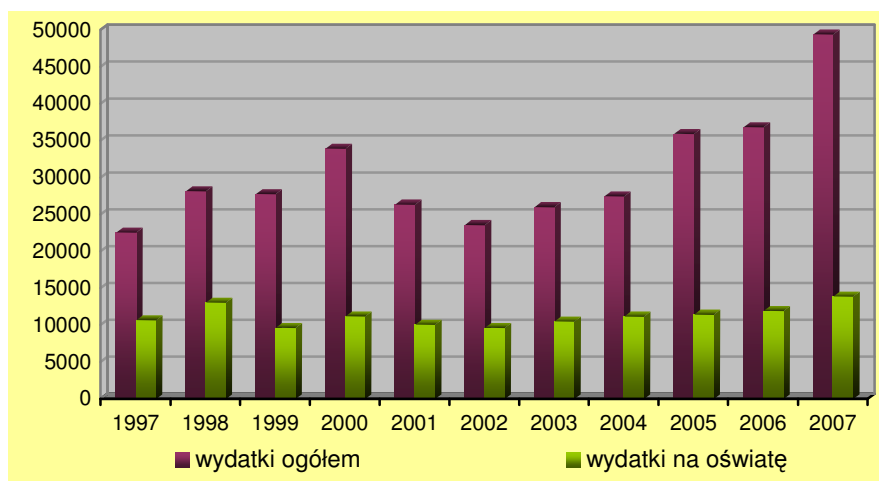
W budżecie na rok 2007 wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą stanowią 28 % wydatków gminy. Jeszcze w roku 2004 wydatki te stanowiły 40 % budżetu gminy.

Tabela 33. Wydatki gminy na oświatę w latach 1997-2007

Lata	Wydatki (w tys. PLN)	Wydatki na oświatę i wychowanie (w tys. PLN)	Udział w wydatkach ogółem (w %)
1997	22 565	10 650	47,2
1998	28 174	13 044	46,3
1999	27 760	9 633	34,7
2000	33 933	11 164	32,9
2001	26 368	10 060	38,5
2002	23 591	9 629	40,8
2003	26 022	10 501	40,3
2004	27 473	11 153	40,6
2005	35 910	11 416	31,8
2006	36 840	11 924	32,4
2007 *	49 388	13 830	28,0

* Plan wg informacji z maja 2007

Wykres 11. Wydatki gminy na oświatę w latach 1997-2007.

3.8. Kultura

Biorąc pod uwagę dotychczasowe możliwości lokalowe i techniczne, działania z zakresu propagowania kultury i integracji lokalnej były realizowane na miarę możliwości w ograniczonym zakresie. Do głównych imprez dotychczas organizowanych cyklicznie, należy zaliczyć:

- Obchody Dni Jelcza-Laskowic.
- Obchody Konstytucji 3-maja.
- Dni Holandii
- Festyny Parafialne i organizowane przez Rady Sołeckie.
- Przegląd Muzyki Alternatywnej, w którym udział wzięły zespoły z różnych stron kraju.
- Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych, kierowany do uczniów szkół podstawowych.
- Koncert Świąteczno – Noworoczny, w którym udział brały utalentowane dzieci i młodzież z Gminy.
- Obchody Dnia Papieskiego – organizowane po śmierci naszego *Papieża Jana Pawła II*.

Wiele działań organizowanych jest w mniejszym zakresie przez świetlice i kluby, m.innymi przez:

- Klub Młodzieżowy OPTY w Jelczu-Laskowicach, Osiedle Fabryczne, ul. Techników 13.
- Klub Środowiskowy KUŹNIA w Jelczu-Laskowicach, ul. Partyzantów 1.

Dla zainicjowania aktywniejszej działalności kulturalnej, utworzono w 2007 roku Miejsko-Gminnego Centrum Kultury (MGCK) w Jelczu-Laskowicach. Głównym zadaniem MGCK będzie upowszechnienie kultury m.innymi przez organizowanie spotkań z artystami, koncertów i przeglądów teatralnych, tworzenie kół zainteresowań (m.innymi: film, fotografia, muzyka, taniec), upowszechnianie dziedzictwa lokalnego i narodowego. Wiele działań będzie skierowanych do oraz mieszkańców wsi, wykorzystując do tego celu świetlice wiejskie. Również uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów będą mieli możliwość włączenia się do działań zmierzających do propagowania kultury w gminie.

Ważniejsze zadania planowane do realizacji przez MGCK:

- opracowywanie i przygotowywanie spektakli, wieczorów poetyckich oraz spotkań autorskich;
- ścisła współpraca z Miejską Biblioteką Publiczną i jej filiami w celu propagowania literatury;
- zajęcia i przeglądy teatralne oraz filmowe;
- promocja lokalnych artystów, wystawy z dziedziny plastyki, malarstwa, fotografii, rzeźb i innych;
- rozwijanie umiejętności gry na instrumentach muzycznych oraz tańca
- aktywne włączenie się do programu „Śpiewająca Polska”;
- organizowanie i promowanie historii i patriotyzmu zarówno narodowego jak i lokalnego.

Wiele z planowanych działań do realizacji przez MGCK było w mniejszym lub większym stopniu realizowane w minionych latach. Centrum Kultury planuje jeszcze aktywniej realizować te zadania oraz inicjować nowe ciekawe pomysły.

W Jelczu-Laskowicach przy ulicy Bożka mieści się Miejska Biblioteka Publiczna. Posiada ona filie w Miłocicach, Wójcicach, Minkowicach Oławskich oraz w Jelczu przy ulicy Prusa. W ramach swej działalności oprócz wypożyczania książek organizuje wystawy okolicznościowe oraz prowadzi kawiarenkę internetową. W tabeli nr 34 przedstawiono podstawowe informacje dotyczące działalności placówek bibliotecznych.

Tabela 34. Biblioteki w gminie.

Wyszczególnienie	2005			2004			2003		
	razem	miasto	wieś	razem	miasto	wieś	razem	miasto	wieś
Placówki biblioteczne	5	2	3	4	2	2	4	2	2
Księgozbiór (w tys. woluminów)	43,9	24,8	19,1	39,9	24,1	15,8	39,9	23,9	16,0
Czytelnicy	2737	2292	445	2707	2368	339	2698	2360	338
Wypożyczenia (w tys. wolum.)	84,8	72,6	12,2	78,7	68,6	10,1	79,6	69,1	10,5
Wypożyczenia na 1 czytelnika	31	31	-	29	29	-	29	29	-
Liczba ludności na 1 placówkę	4298	7627	-	5370	7636	-	5345	7640	-

Źródło: WUS

Niedalekie położenie stolicy województwa dolnośląskiego sprawia, że miasto Jelcz-Laskowice posiada dobry i bezpośredni dostęp do dziedzictwa kultury i sztuki oraz do licznych obiektów sportowych i rozrywkowych Wrocławia.

W aktywizacji działalności kulturalnej jak i sportowej, należy brać pod uwagę działające na terenie gminy związki, stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe przedstawione w tabeli nr 35.

Tabela 35. Organizacje pozarządowe.

Organizacje	Miejscowość
Liga Obrony Kraju	Jelcz-Laskowice ul. Szkolna 1
Związek Drużyn ZHP im. Jerzego Treski	Jelcz-Laskowice ul. Partyzantów 2
Strzeleckie Bractwo Kurkowe Grodu Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice ul. Witosa 24
Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców	Jelcz-Laskowice ul. Witosa 22
Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych	Piekary ul. Główna 1
Polski Związek Głuchych	Jelcz-Laskowice ul. Witosa 24
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddział Rejonowy	Jelcz-Laskowice ul. Witosa 24
Oddział Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami	Jelcz-Laskowice ul. Hirszfelda 71/6
Koło łowieckie „Korona”	Jelcz-Laskowice ul. Różana 12
Bractwo Kurkowe Grodu Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice ul. Hirszfelda 13/4
Klub Modelarstwa Samochodowego „Mikrus”	Jelcz-Laskowice ul. Hirszfelda 56/4

Źródło: UMiG

3.9. Sport

Na terenie miasta działają dwa kluby kolarskie, tenis stołowy, gimnastyka dla kobiet, karate, siatkówka, koszykówka. Jednak najczęściej działa sekcje piłki nożnej.

Tabela 36. Kluby i organizacje sportowe.

Ośrodki	Miejscowość	Strona www.
LZS „Dolomit” Chwałowice,	Chwałowice, ul. Główna 53	
LKS „Metalowiec” Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice, ul. Drzewieckiego 4/15	
LZS „Pogoń” Kopalina	Kopalina, ul. Główna 42	
LZS „Tramp” Dziuplina	Dziuplina	
LZS „Max” Miłocice	Miłocice, ul. Pocztowa 7	
LZS „Widawa” Grędzina	Grędzina, ul. Główna 28	
LZS „Czarni” Piekary	Piekary, ul. Główna 11	
LZS „Zalesie” Wójcice	Wójcice	
LKS „Huragan” Minkowice Oławskie	Minkowice Oł., ul. Kolejowa 9	
LKS „Polonia” Miłoszyce	Miłoszyce, ul. Wrocławska 30	
LKS „Czarni” Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice, ul. Witosa 24	www.czarni-jelcz-laskowice.republika.pl
MLKS „Victoria”	Jelcz-Laskowice, Plac Partyzantów 1	
Klub Sportowy „Pegaz”	Chwałowice, ul. Główna 87	
Szkolny Związek Sportowy	Miłoszyce, ul. Główna 24	
Uczniowski Klub Pływacki „Manta”	Jelcz-Laskowice, ul. Basenowa 5	
Kolarski Klub Sportowy „Moto” Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice, ul. Techników 8	
Klub Bokserski „Boxing” Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice, ul. Techników 22/30	
Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka”	Jelcz-Laskowice, Aleja Młodych	

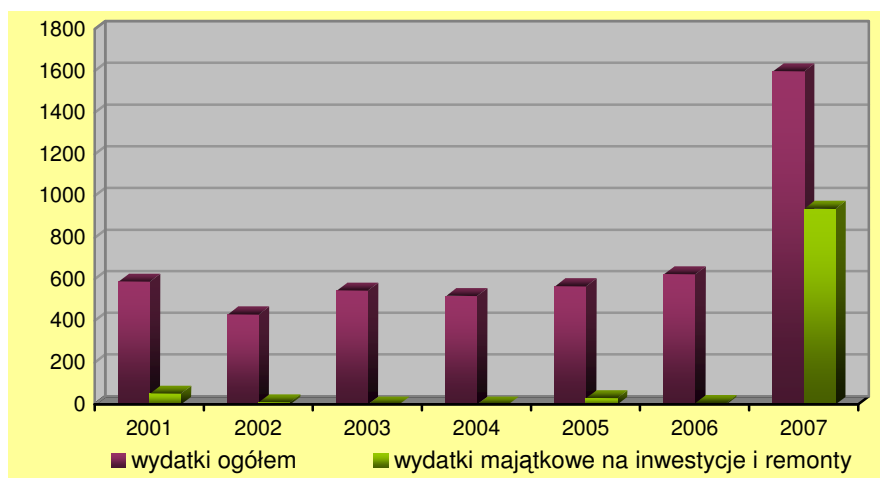
Źródło:

Tabela 37. Wydatki gminy na kulturę fizyczną i sport.

Lata	Wydatki (w tys. PLN)	Wydatki na kulturę fizyczną i sport (w tys. PLN)	Udział w wydatkach ogółem (w %)	W tym obiekty sportowe (w tys. PLN)	W tym remonty i inwestycje JST (w tys. PLN)
2001	26 368	588,8	2,23	331,9	-
2002	23 591	432,1	1,83	246,4	-
2003	26 022	546,0	2,10	290,0	-
2004	27 473	519,6	1,89	240,0	-
2005	35 910	566,7	1,58	260,0	30,0
2006	36 840	625,1	1,70	304,2	6,6
2007 *	49 388	1 599,0	3,24	260,0	900,0

* Plan wg informacji z maja 2007

Wykres 12. Wydatki na inwestycje w ogólnych wydatkach gminy na kulturę i sport.

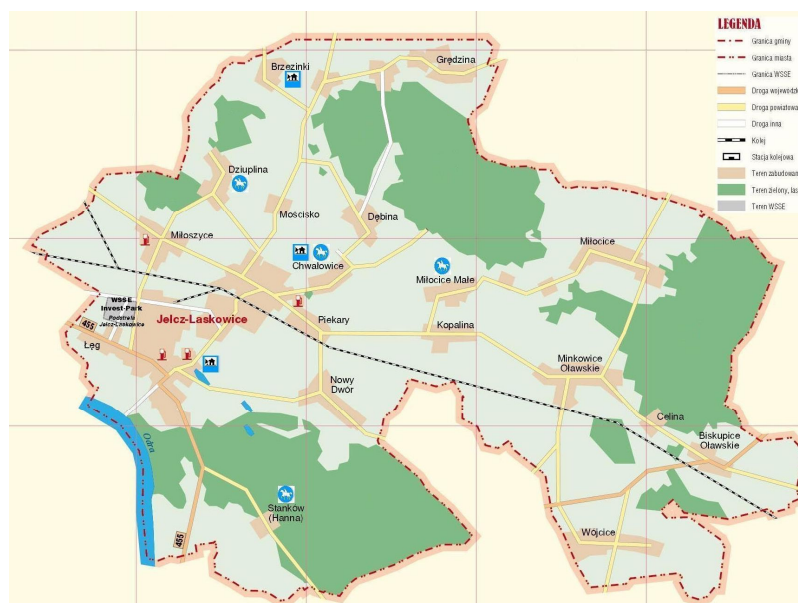
3.10. Turystyka i baza noclegowa

Na terenie Gminy Jelcz-Laskowice znajdują się zaniedbany i niewykorzystany w pełni ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy „Nad Stawem”. W ośrodku jest bar gastronomiczny świadczący swoje usługi w sezonie letnim. Domki campingowe na terenie ośrodka w większości wymagające remontu. W skład bazy rekreacyjno-sportowej ośrodka wchodzi dwa ogrodzone korty tenisowe, asfaltowe boisko do piłki siatkowej, boisko do kometki, plac zabaw dla dzieci oraz przystań sportów wodnych. Obok kortów tenisowych znajduje się amfiteatr z zadaszoną sceną i miejscem do tańca. Jednak wszystkie te obiekty wymagają sporego doinwestowania.

Na terenie gminy działają ośrodki jeździeckie. Ośrodki te zajmujące się hodowlą i szkoleniem koni sportowych, umożliwiają naukę jazdy konnej, skoki przez przeszkody, jazdę rekreacyjną w terenie i wiele innych atrakcji. Niektóre zapewniają zakwaterowanie i pełne wyżywienie.

Tabela 38. Ośrodki jeździeckie na terenie gminy .

Ośrodki	Miejscowość	Strona www.
Klub Jeździecki „AMAZONKA”	Chwałowice	www.amazonka.wroc.pl
LZS Sekcja Jeździecka „MUSTANG”	Chwałowice	
Klub Jeździecki „VOLTA”	Miłocice Małe	
Klub Jeździecki EKO-AGRO "HANNA"	Jelcz-Laskowice	

Rys. 8. Ośrodki jezdziwe na terenie gminy.

Do atrakcji turystycznych zaliczyć można także koła łowieckie, zapewniające możliwość polowania na dziką zwierzynę.

Rys. 9. Pływalnia w Jelczu-Laskowicach (zdjęcie Bochiński W.).

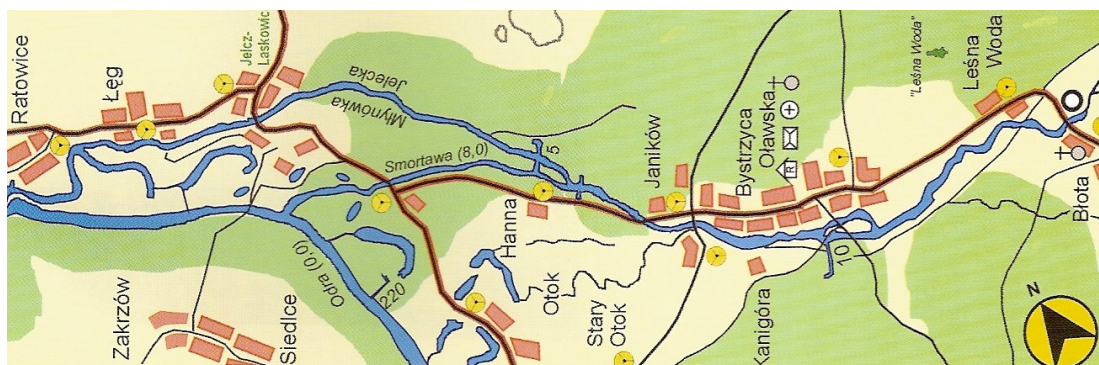
W Jelczu-Laskowicach funkcjonuje Pływalnia Miejska. Technologia uzdatniania wody została oparta o nowoczesne system, który gwarantuje utrzymanie stałych parametrów wody w nieckach basenowych. Wentylacja i klimatyzacja zapewnia pełny komfort dla korzystających z obiektu. Pływalnia posiada dwie niecki basenowe o wymiarach: 25m x 12,5m; 8m x 4,5m. Ponadto do dyspozycji użytkowników pozostają sauny, siłownia, bar gastronomiczny.

Szlaki wodne (kajakowe):⁷

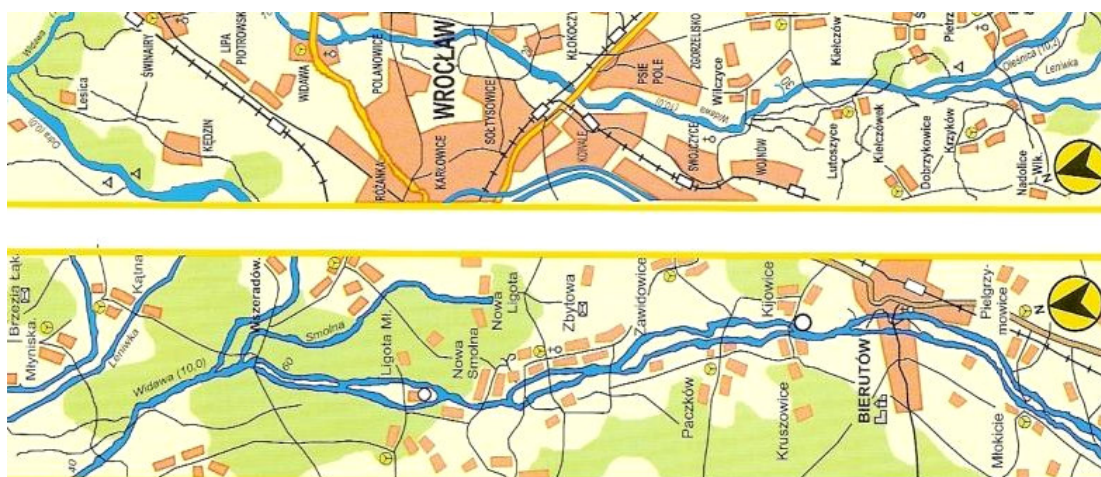
Bogactwo wód powierzchniowych opisywanego terenu stwarza doskonale warunki do uprawiania sportów wodnych. Rzeki przepływające przez gminę pozwalają na przeprowadzanie spływów kajakowych.

- Szlak kajakowy rzeka Smortawa (długość rzeki wynosi ok. 40 km) – szlak wykracza poza granice gminy Jelcz-Laskowice, spływ można rozpocząć u ujścia rzeki Śmieszki do rzeki Smortawy, powyżej wsi Błota (14km od ujścia).
- Szlak kajakowy rzeka Widawa (długość rzeki wynosi ok.110 km) – szlak wodny przebiega na pograniczu gmin Jelcz-Laskowice, Bierutów i Oleśnica. Spływ rozpocząć można na 87 km w Namysłowie, w okolicy Starego Miasta.

⁷ „Przewodnik po ziemi Jelczańsko-Laskowickiej” – K.Wróblewski i A.Pasternak, wydanie UMIG Jelcz-Laskowice z 2005 roku.

Rys. 10. Szlak wodny rzeki Smotawy.

Rys. 11. Szlak wodny rzeki Widawy.

Hotele, pensjonaty, agroturystyka – miejsca noclegowe:⁸

- Hotel ANTONIO, ul. Wrocławska 10, 55-220 Jelcz-Laskowice (46-miejsc).
- Hotel „MANA”, ul. Techników 33, 55-231 Jelcz-Laskowice (78-miejsc)
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe Chwałowice, ul. Szkolna 4, 55-230 Jelcz-Laskowice (45 miejsc)
- Obiekt Mieszkalny JELCZ S.A., ul. Klonowa 11
- Usługi Hotelarskie DIANA, ul. Wrocławska 34, 55-220 Jelcz-Laskowice (20-miejsc)
- Agroturystyka – Pensjonat STOKROTKA, ul. Jodłowa 8, 55-230 Jelcz-Laskowice (20-miejsc)
- Pod Lipami Dom Gościnny – Pokoje Hotelowe, ul. Techników 20a, 55-221 Jelcz-Laskowice (70-miejsc)
- Pokoje Gościnne (kwatery prywatna), ul. Lipowa 12, 55-230 Jelcz-Laskowice

⁸ Źródło – internet.

4. SYTUACJA GOSPODARCZA

4.1. Rolnictwo

W gminie Jelcz-Laskowice warunki klimatyczno-glebowe determinują uprawy zbożowe i okopowe, typowe dla gleb lekkich. Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy wynosi 57%. Na terenach gminy pod względem litologicznym dominują gleby piaskowe, słabo gliniaste oraz piaski gliniaste mocne. Niewielkie płaty czarnych ziem leżą na północ od Jelcza-Laskowic i w okolicach Nowego Dworu. Zwarty pas gleb płowych leży między Łęgiem, a Nowym Dworem. Fragmenty gleb płowych występują również w rejonie wsi Wójcice. W gminie przeważają gleby klasy IV i V, natomiast praktycznie nie ma klasy I i II – tabela nr 39.

Tabela 39. Podział gruntów rolnych wg klas – stan na 2003 rok.

Podział na klasy	Użytki rolne (ha)	Grunty orne (ha)
Klasa II	4	4
Klasa III	1726	1500
Klasa IV	4368	3132
Klasa V	3399	2702
Klasa VI	747	690

Źródło: UMiG

Tereny Gminy są czyste ekologicznie i posiadają korzystne warunki do uprawy zdrowej żywności. Większość użytków rolnych stanowi własność prywatną.

Gospodarstwa są bardzo rozdrobnione, co pokazuje tabela nr 40. Najwięcej jest małych gospodarstw o powierzchni do 2 ha oraz w przedziale 2-5 ha.

Tabela 40. Liczba gospodarstw według powierzchni.

Rok	do 2 ha (A)	2-5 ha (B)	5-7 ha (C)	7-10 ha (D)	10-15 ha (E)	pow. 15 ha (H)	Ogólna liczba gospodarstw
1997	348	332	101	94	72	62	1009
1998	379	344	103	95	77	62	1060
1999	385	340	105	97	82	65	1074
2000	520	358	88	81	72	64	1183
2001	531	378	90	81	71	65	1216
2002	527	388	88	80	71	67	1221
2003	494	406	91	84	72	71	1218
2004	515	409	94	85	72	69	1244
2005	537	415	93	87	73	73	1278
2006	558	428	96	88	71	70	1311
31.05.2007	580	423	107	91	75	77	1353

Analizując informacje o zasiewach osiemnastu największych gospodarstw rolnych na terenie gminy w latach 2006 i 2007, można zauważyć, że uprawia się głównie: żyto, pszenicę, jęczmień, ziemniaki, rzepak i kukurydzę.

Na terenie Gminy działają podmioty gospodarcze świadczące usługi z zakresu sprzedaży opału, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin.

W Jelczu-Laskowicach przy *Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa* funkcjonuje *Zakład Uprawy Roślin* – placówka naukowo badawcza resortu rolnictwa. Do głównych zadań placówki należy:

- Opracowywanie energooszczędnych systemów upraw roli oraz metod utrzymywania zdolności produkcyjnej odłogów.
- Prowadzenie oceny agrotechnicznej nowych maszyn i urządzeń do uprawy roli.
- Świadczenie usług doradztwa rolniczego i agrotechnicznego obsługi rolnictwa.

4.2. Gospodarka

Na terenie Gminy oprócz zakładów działających w PWSSE i na terenie zakładów samochodowych w Jelczu, funkcjonują m. in. następujące zakłady:

- Zakłady Wyrobów Cukierniczych „Miś” Spółka z o.o. Oborniki Śląskie, Zakład nr 2 w Jelczu-Laskowicach (producent pieczywa i wyrobów cukierniczych),
- Spółdzielnia Usług Rolniczych,
- ZGK Spółka z o.o., ZGM – TBS Sp. z o.o.
- „Karko” Sp. jawna
- Dolnośląska Fabryka Zapraw „MIX” Spółka z o.o.
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Ł&K” Sp. Jawna
- Zakład Wytwarzania Części Zamiennej i Narzędzi Specjalnych
- Przedsiębiorstwo budowlane „COMPLEX – BUD”. Leon Szuturma,
- PPUH „SAREL”. Ryszard Sabik,
- Usługi Ogólnobudowlane Transport Ciężarowy. Zbigniew Bojakowski.

Ponadto działalność gospodarczą prowadzi ponad 1700 prywatnych podmiotów gospodarczych. Działalność wykonywana jest przez osoby fizyczne lub spółki, głównie w dziedzinie handlu i usług. Dużą część stanowią również firmy z sektora przemysłu i budownictwa gdzie wg stanu na 31.12.2005 roku było zatrudnionych 4825 pracowników. Stanowiło to 78 % wszystkich pracujących, których w analizowanym okresie było 6183 (tabela nr 41). Pracownicy zatrudnieni w firmach nie są wyłącznie mieszkańcami gminy. Ta informacja dotyczy głównie zakładów umiejscowionych w PWSSE. Brak jest rzeczywistych informacji jaki procent pracowników strefy jest mieszkańcami gminy Jelcz-Laskowice. Szacuje się, że jest to przedział 10 – 20 %.

Tabela 41. Liczba pracujących w firmach na terenie gminy.

	2005	2004	2003
Ogółem gmina	6183	4604	4061
W tym przemysł i budownictwo	4825	3311	2766

Uwaga: Dane wg faktycznego miejsca pracy i faktycznego rodzaju działalności, bez podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło: WUS

Analizując dane w tabeli, można zauważyć znaczący wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach prowadzących działalność na terenie gminy Jelcz-Laskowice w ostatnich latach. Szczególny wzrost notuje się w przemyśle i budownictwie. Istniejące duże

zakłady i firmy, wyposażone są w bogaty park maszynowy i posiadają wyspecjalizowaną kadrę pracowników.

Tabela 42. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze regon wg liczby pracujących – stan na 31.12.2005r.

Stan na 31.12.2005r.	Ogółem	Liczba pracujących		
		.do 9	10 – 49	50 i powyżej
Gmina	1790	1708	55	27

Źródło: WUS

Tabela 43. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze regon – stan na 31.12.2005r.

Stan na 31.12.2005r.	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Spółki handlowe (w tym z kapitałem zagranicznym)	Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność
Gmina	1790	36	1754	85 (28)	139	7	21	1471
W tym miasto	1418	31	1387	65 (22)	110	5	15	1166

Źródło: WUS

Tabela 44. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze regon wg wybranych sekcji.

	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	Przemysł	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, magazynowanie, łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
Stan na 31.12.2005									
Gmina	1790	53	213	259	643	52	95	56	223
W tym miasto	1418	24	152	201	522	43	73	46	194
Stan na 31.12.2004									
Gmina	1847	54	212	281	674	53	99	61	218
W tym miasto	1460	25	158	212	546	42	75	49	191
Stan na 31.12.2003									
Gmina	1785	52	197	267	660	49	95	60	209
W tym miasto	1412	23	150	198	538	38	72	48	181

Źródło: WUS

Tabela 45. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg wybranych sekcji.

	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, magazynowanie, łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
Stan na 31.12.2005								
Gmina	1471	150	241	546	42	91	54	173
W tym miasto	1166	111	186	439	35	69	44	148
Stan na 31.12.2004								
Gmina	1536	154	264	578	43	96	59	166
W tym miasto	1213	119	198	464	34	72	47	143
Stan na 31.12.2003								
Gmina	1493	144	252	568	40	94	59	159
W tym miasto	1178	113	185	460	31	71	47	136

Zródło: WUS

Nowe przedsiębiorstwa w regionie automatycznie wpływają na polepszenie bytu jego mieszkańców. Rozszerza się sfera usługowa na potrzeby pracowników w zakresie ogólnie pojętych usług, a w tym usług hotelarskich, transportowych, edukacyjnych, finansowych oraz rekreacyjnych i kulturalnych. Należy jednak zauważyć, że bezrobocie w gminie i powiecie znacznie spadło, i nowe firmy mogą mieć problemy ze znalezieniem pracowników zarówno specjalistów jak i bezpośredniej produkcji, czy usług.

Surowce naturalne

Teren Gminy Jelcz-Laskowice to obszar ubogi w surowce mineralne. Charakteryzuje się głównie występowaniem kruszyw naturalnych (piasek i pospółki). Na terenie gminy znajduje się 8 złóż o zinwentaryzowanych zasobach, z których 5 jest ciągle eksploatowanych. Ponadto gmina posiada 5 obszarów o zasobach kopalin perspektywicznych, do których należą tereny położone w:

- Dziuplinie – Miłoszycach (1, 2 3)
- Dębinie (4)
- Jelcz-Laskowice – Piekary (5, 6)
- Biskupice Oławskie (7, 8)
- Wójcice (9, 10, 11).

Analiza wyników z wierceń wykonanych do oceny przydatności terenu dla zabudowy wskazuje, że występują przeważnie piaski zróżnicowane granulometrycznie.

Jakość surowców i uwarunkowania ich wydobycia decydują o możliwości jego eksploatacji. Zasoby piasków i żwirów w dolinie Odry są znaczne, lecz ich eksploatacja utrudniona. Występowanie na dużych obszarach płytko wód gruntowych znacznie podraża koszty ewentualnego wydobycia. Ponadto przy każdym wydobyciu kopalin należy mieć na uwadze skutki ekologiczne, jakie niesie za sobą eksploatacja i przetwórstwo surowców naturalnych. Każdorazowo jest to naruszenie równowagi w środowisku przyrodniczym. Bezpośrednim efektem jest naruszenie rzeźby terenu, gleb i stosunków wodnych. Dla niektórych złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy występuje kolizja z terenami planowanymi do ochrony ze względu na potrzebę ochrony ekosystemu dolinnego (Łęg – 1U, Nowy Dwór – 4R) – złoża obecnie nieeksploatowane.

Czynniki te powodują znaczne ograniczenia w możliwościach eksploatacyjnych występujących zasobów surowców. Są to zasoby udokumentowane badaniami geologicznymi, zinwentaryzowane ilościowo i jakościowo, ujęte w zatwierdzonych dokumentacjach geologicznych.

Główną bazę dla eksploatacji surowców w Gminie mogą stanowić zasoby piasków budowlanych (tabela nr 46 i rys.nr 13).

Tabela 46. Zasoby surowców na terenie gminy.

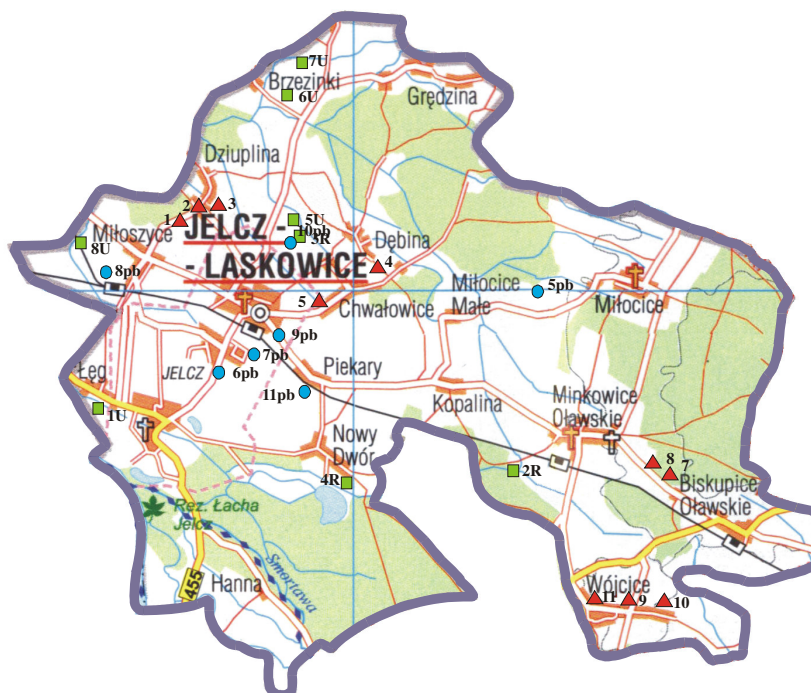
Lp.	Nazwa złoża	Surowce	Lokalizacja (oznaczenie na rys.nr ...) ³⁾
1	Brzezinki	piasek	6U
2	Brzezinki I	piaski i pospółki	7U
3	Chwałowice ¹⁾	piasek	3R
4	Chwałowice I	piasek	5U
5	Łęg ²⁾	piasek	1U
6	Miłoszyce	piasek	8U
7	Minkowice Oławskie	piasek	2R
8	Nowy Dwór ²⁾	piasek	4R
Obszary przebadane			
9	Miłocice	piasek	5pb
10	Jelcz-Laskowice	piasek	6pb
11	Jelcz – Piekary	piasek	7pb
12	Miłoszyce – Jelcz	piasek	8pb
13	Laskowice	piasek i pospółka	9pb
14	Jelcz-Laskowice – Piekary	piasek i pospółka	10pb
15	Piekary – Nowy Dwór	piasek i pospółka	11pb

¹⁾ złoża zaniechane

²⁾ nieeksploatowane

³⁾ oznaczenia zgodne z wojewódzką dokumentacją geologiczną

Źródło: DUW.

Wykres 13. Zasoby surowców na terenie gminy.

5. ANALIZA FINANSOWA

Na przestrzeni ostatnich kilku lat zarówno dochody gminy jak i wydatki sukcesywnie rosły. Po załamaniu się przychodów największego pracodawcy działającego na terenie gminy – Zakładów Samochodowych JELCZ, dochody samorządu znacznie spadły.

Dopiero zagospodarowanie terenów specjalnej strefy ekonomicznej oraz członkostwo w Unii Europejskiej i systematyczny rozwój sektora prywatnego, wpłynęły na systematyczny wzrost przychodów. Wzrost przychodów pozwolił na zwiększenie inwestycji, jednak nadal są one niewystarczające dla realizacji planowanych zadań.

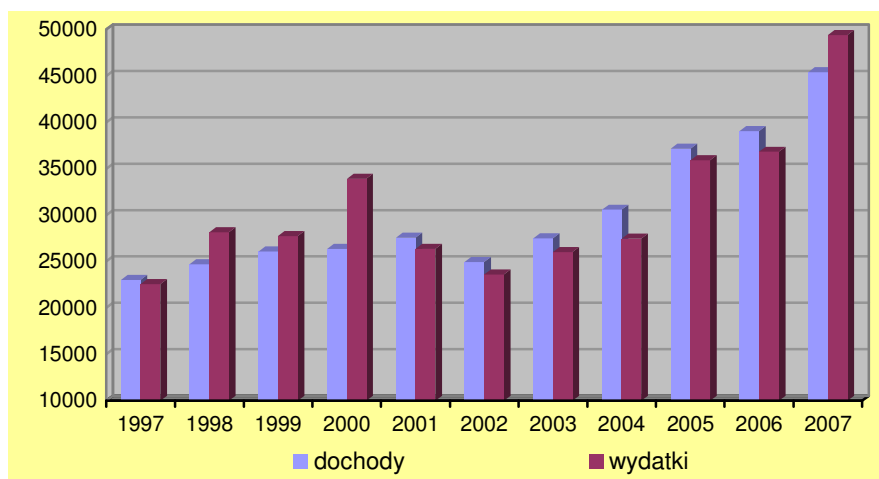
Tabela 47. Dochody i wydatki gminy w latach 1997-2007

Lata	Dochody (w tys. PLN)	Wydatki (w tys. PLN)	Deficyt budżetowy (w tys. PLN)
1997	23 007	22 565	442
1998	24 702	28 174	-3 472
1999	26 107	27 760	-1 653
2000	26 368	33 933	-7 565
2001	27 573	26 368	1 205
2002	24 927	23 591	1 336
2003	27 529	26 022	1 507
2004	30 603	27 473	3 130
2005	37 170	35 910	1 260
2006	39 057	36 840	2 217
2007 *	45 390	49 388	-3 998 **

* Plan wg informacji z maja 2007

** Deficyt związany z budową kanalizacji w Miłoszycach – będzie pokryty z funduszy europejskich

Wykres 14. Dochody i wydatki gminy w latach 1997-2007.

Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 1997-2007 prezentuje tabela nr 48.

Tabela 48. Dochody na jednego mieszkańca w latach 1997-2007.

Lata	Dochody / 1 mieszkańca	Lata	Dochody / 1 mieszkańca
1997	1 065	2003	1 284
1998	1 156	2004	1 425
1999	1 226	2005	1 729
2000	1 232	2006	1 823
2001	1 284	2007	2 118
2002	1 161		

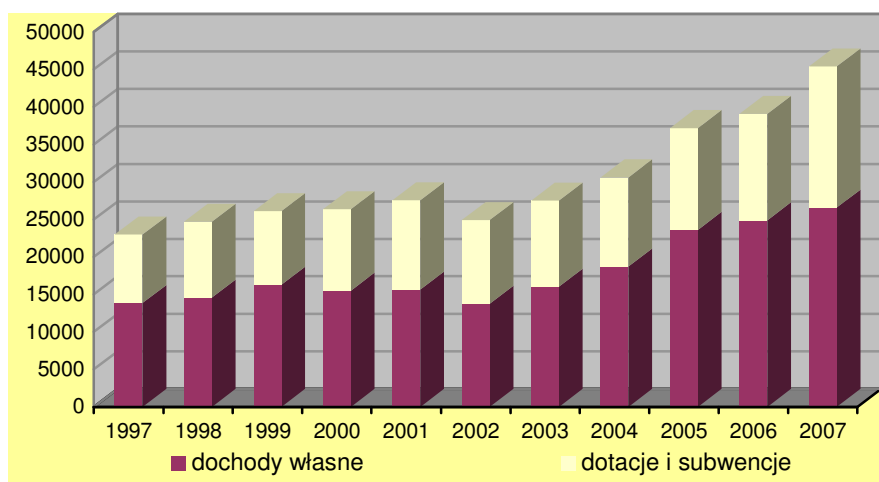
5.1. Dochody gminy

Tabela 49. Dochody gminy w latach 1997-2007

Lata	Dochody (w tys. PLN)	Dochody własne (w tys. PLN)	W tym z podatków	Subwencje i dotacje (w tys. PLN)	W tym dotacje z ZPORR (w tys. PLN)
1997	23 007	13 842	Bd	9 165	
1998	24 702	14 561	Bd	10 141	
1999	26 107	16 265	Bd	9 842	
2000	26 368	15 477	Bd	10 891	
2001	27 573	15 627	12301	11 946	
2002	24 927	13 729	10315	11 198	
2003	27 529	16 009	12076	11 520	
2004	30 603	18 711	14680	11 892	
2005	37 170	23 619	16573	13 551	
2006	39 057	24 895	20153	14 162	179,2 – USG 27,5 – UMIG
2007 *	45 390	26 568	22232	18 822	3 724,9 – kanaliz.

* Plan wg informacji z maja 2007

Wykres 15. Dochody gminy z podziałem na dochody własne oraz dotacje i subwencje w latach 1997-2007.

5.2. Wydatki gminy

Tabela 50. Struktura wydatków gminy w latach 1997-2007

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Wydatki (w tys. PLN)	26368,0	23591,6	26022,5	27473,2	35910,4	36840,7	49388,1
Zadania własne	24800,3	21731,5	24385,9	24828,1	32025,2	31584,9	43100,9
Zadania zlecone	1568	1860,1	1636,6	2645,1	3885,2	5255,8	6287,2
Gospodarka mieszkaniowa	943,2	2525,1	2230,6	2389,3	5258,0	3697,9	4478,3
Bezpiecz.publi. i ochrona p.poż	171,1	123,3	175,5	186,0	184,1	258,7	242,7
Oświata i wychowanie	10060,4	9629,2	10501,4	11153,0	11416,0	11924,0	13830,2
Ochrona zdrowia	380,1	210,3	453,8	1351,0	723,3	530,3	896,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	1201,0	1043,2	1223,1	392,7	471,6	460,3	406,0
Gospodarka komunalna i ochr.środowiska	3838,1	762,3	1330,9	1094,0	2092,7	3051,7	5175,5
Kultura i ochrona dzied. narodowego	611,1	447,1	425,5	441,0	559,9	2021,9	1912,9
Kultura fizyczna i sport	588,8	432,1	546,0	519,6	566,7	625,1	1599,0
Polityka społeczna	3813,5	2876,8	3807,7	5000,9	6144,3	7131,1	8827,0
Administracja i pozostałe	4760,7	5542,2	5328,0	4945,7	8493,8	7139,7	12019,8

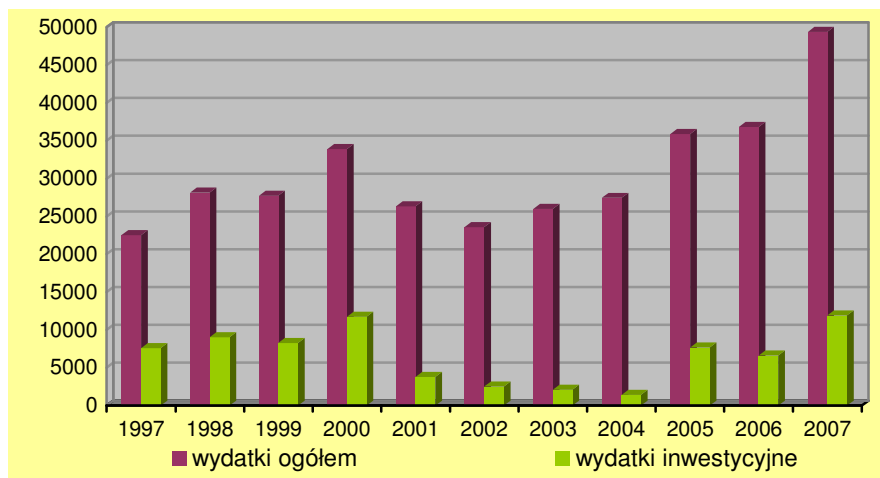
* Plan wg informacji z maja 2007

Tabela 51. Wydatki inwestycyjne gminy w latach 1997-2007

Lata	Wydatki (w tys. PLN)	Wydatki inwestycyjne (w tys. PLN)	Udział w wydatkach ogółem (w %)	W tym dotacje z ZPORR (w tys. PLN)
1997	22 565	7 575,0	33,6	
1998	28 174	9 018,2	32,0	
1999	27 760	8 248,3	29,7	
2000	33 933	11 720,2	34,5	
2001	26 368	3 801,8	14,4	
2002	23 591	2 507,0	10,6	
2003	26 022	2 087,7	8,0	
2004	27 473	1 406,0	5,1	
2005	35 910	7 674,3	21,4	36,2 – obieg dok. 179,2 – USG
2006	36 840	6 632,5	18,0	4,4 – obieg dok. 21,5 – kanal. Miłosz. 317,8 – świetl. Debina
2007 *	49 388	11 905,2	24,1	1717,0 – kanaliz. Miłosz.

* Plan wg informacji z maja 2007

Wykres 16. Wydatki inwestycyjne w wydatkach ogółem.

6. WYKAZ TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW

Wykaz Tabel:

Tabela 1. Powierzchnia gminy – użytki rolne, lasy, grunty zabudowane, grunty pod wodami, nieużytki.....	3
Tabela 2. Lasy i grunty leśne.....	3
Tabela 3. Długość sieci wodociągowej oraz liczba połączeń w 2002 – 2007.....	7
Tabela 4. Charakterystyka ujęć wód podziemnych na terenie gminnych.....	8
Tabela 5. Pobór wody z ujęć gminnych.....	9
Tabela 6. Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba połączeń.....	9
Tabela 7. Struktura skanalizowania gminy wg danych na 31.05.2007r.....	10
Tabela 8. Charakterystyka oczyszczalni ścieków gminy.....	10
Tabela 9. „Zewidencjonowane” drogi gminne – wg stanu na 31.12.2006r.....	12
Tabela 10. Drogi na terenie gminy – wg stanu na 2007 r.....	13
Tabela 11. Ludność powiatu i gminy w latach 2002 – 2006.....	16
Tabela 12. Ludność gminy z podziałem na mężczyzn i kobiety oraz miasto i wieś w latach 1997 – 2006.....	16
Tabela 13. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 1997 – 2006.....	17
Tabela 14. Struktura wieku mieszkańców gminy w latach 2000 – 2005.....	18
Tabela 15. Przyrost naturalny w gminie (urodzenia i zgony) w latach 2000 – 2006.....	19
Tabela 16. Stopa bezrobocia w województwie i powiecie w latach 2001 – 2007.....	19
Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w latach 2001-2007.....	20
Tabela 18. Szczegółowy podział zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w latach 2001-2007.....	20
Tabela 19. Wydatki gminy na Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 1997-2007.....	21
Tabela 20. Zasoby mieszkaniowe w gminie: spółdzielcze komunalne, wspólnotowe, TBS – lata 1990-2007.....	23
Tabela 21. Wykaz ważniejszego sprzętu medycznego w Przychodni Rejonowo-Specjalistycznej.....	25
Tabela 22. Wydatki gminy na ochronę zdrowia w latach 2001-2007.....	27
Tabela 23. Wykaz OSP i ważniejsze wyposażenie.....	28
Tabela 24. Pożary, zagrożenia miejscowe, fałszywe alarmy w latach 2001-2006.....	29
Tabela 25. Występowanie pożarów w miesiącach – lata 2002-2005.....	29
Tabela 26. Występowanie miejscowych zagrożeń w miesiącach.....	29
Tabela 27. Szkoły podstawowe i gimnazja w gminie – wg stanu na maj 2007r.....	33
Tabela 28. Przedszkola w gminie – wg stanu na maj 2007r.....	33
Tabela 29. Szkoły ponadgimnazjalne w gminie – wg stanu na maj 2007r.....	33
Tabela 30. System edukacyjny – przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum.....	34
Tabela 31. Liczba uczniów w szkołach i filiach Gminy.....	35
Tabela 32. Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach – rok szkolny 2005/2006.....	35
Tabela 33. Wydatki gminy na oświatę w latach 1997-2007.....	36
Tabela 34. Biblioteki w gminie.....	37
Tabela 35. Organizacje pozarządowe.....	38
Tabela 36. Kluby i organizacje sportowe.....	39
Tabela 37. Wydatki gminy na kulturę fizyczną i sport.....	39
Tabela 38. Ośrodki jeździeckie na terenie gminy.....	40
Tabela 39. Podział gruntów rolnych wg klas – stan na 2003 rok.....	43
Tabela 40. Liczba gospodarstw według powierzchni.....	43
Tabela 41. Liczba pracujących w firmach na terenie gminy.....	44

Tabela 42. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze regon wg liczby pracujących – stan na 31.12.2005r.....	45
Tabela 43. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze regon – stan na 31.12.2005r.	45
Tabela 44. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze regon wg wybranych sekcji.....	45
Tabela 45. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg wybranych sekcji.....	46
Tabela 46. Zasoby surowców na terenie gminy.	47
Tabela 47. Dochody i wydatki gminy w latach 1997-2007	48
Tabela 48. Dochody na jednego mieszkańca w latach 1997-2007.	49
Tabela 49. Dochody gminy w latach 1997-2007	49
Tabela 50. Struktura wydatków gminy w latach 1997-2007	50
Tabela 51. Wydatki inwestycyjne gminy w latach 1997-2007	50

Wykaz Rysunków:

Rys. 1. Powiat Oławski – grunty leśne.....	4
Rys. 2. Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INWEST PARK”	5
Rys. 3. Maszty telekomunikacyjne na terenie Gminy.....	7
Rys. 4. Oczyszczalnia ścieków.....	10
Rys. 5. Numeracja dróg powiatowych i wojewódzkich (źródło: Internet – ZDP Oława).....	12
Rys. 6. Obszar zalanych terenów Gminy w czasie powodzi 1997 roku.....	31
Rys. 7. Potencjalne miejsca zagrożeń ekologicznych – stacje paliw na terenie miasta.	32
Rys. 8. Ośrodki jezdzieckie na terenie gminy.	41
Rys. 9. Pływalnia w Jelczu-Laskowicach.....	41
Rys. 10. Szlak wodny rzeki Smotrawy.....	42
Rys. 11. Szlak wodny rzeki Widawy.....	42

Wykaz wykresów:

Wykres 1. Długość sieci wodociągowej w latach 1993 -2007.	8
Wykres 2. Mężczyźni i kobiety w gminie w latach 1997 – 2005.....	16
Wykres 3. Mieszkańcy gminy w podziale na wieś i miasto w latach 1997 – 2006.....	17
Wykres 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 1997 – 2006.	17
Wykres 5. Struktura wieku mieszkańców gminy w latach 2000 – 2005.	18
Wykres 6. Przyrost naturalny w gminie (urodzenia i zgony) w latach 2000 – 2006.	19
Wykres 7. Liczba zarejestrowanych w gminie bezrobotnych, w tym kobiet w latach 2001-2007.	20
Wykres 8. Wydatki gminy na opiekę społeczną, w tym dodatki mieszkaniowe w latach 1997 – 2007.	22
Wykres 9. Wydatki gminy na ochronę zdrowia w latach 2001-2007.....	27
Wykres 10. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów.	34
Wykres 11. Wydatki gminy na oświatę w latach 1997-2007.	36
Wykres 12. Wydatki na inwestycje w ogólnych wydatkach gminy na kulturę i sport.	40
Wykres 13. Zasoby surowców na terenie gminy.	47
Wykres 14. Dochody i wydatki gminy w latach 1997-2007.	48
Wykres 15. Dochody gminy z podziałem na dochody własne oraz dotacje i subwencje w latach 1997-2007.....	49
Wykres 16. Wydatki inwestycyjne w wydatkach ogółem.	51